

prosvetni delavec

FRANC STRMČNIK

Storimo vse za hitrejšo notranjo preobrazbo šole!

Ob našem delovnem proslavljanju pedagoške preteklosti ne bi bili njeni vredni dediči, če se ne bi zazrli tudi v našo pedagoško prihodnost in prihodnost, če si ne bi na podlagi doseženega začrtali nadaljnje naloge delovanja našega strokovnega združenja.

Hitro družbeni in pedagoški razvoj prinaša vedno nove probleme in izzive, na katere se bo morala Zveza društev pedagoških delavcev hitreje in odmevneje odzivati. Med njimi bo morala nameniti veliko več pozornosti notranji preobrazbi šolstva, njegovi večji vzgojni in izobraževalni kakovosti. Temu preskoku se naše šolstvo ne sme več izmikaniti, če hoče ohraniti in okrepiti svojo družbeno vlogo, kajti kakovost šole, gospodarski napredek in družbena stabilnost so povezani.

Pojem pedagoške kakovosti je večplasten in obsega tako sistemsko-organizacijsko, kakor tudi vse, kar je imanentno pedagoške sestave. Prav gotovo ne bomo mogli mimo prevrednotenja in ponovne opredelitve nekaterih temeljnih pojmov, kakršni so na primer enotnost šolskega sistema, enakopravnost in izobraže-

valna vloga šole ipd., torej mimo kategorij, ki so se, kljub svoji naravni spremenljivosti, zasedale v naši družbeni zavesti kot okorele in nespremenljive stalnice.

Ta očitek velja predvsem našemu anahronističnemu pojmovanju enotnosti šolskega sistema, ki se nam je močno izrodil: namesto enotnosti in enakosti vzgojno-izobraževalnih možnosti vseh ljudskih plasti, ne glede na njihove socialno-ekonomske razmere, smo dobili enotne in enake vzgojno-izobraževalne programe za učence različnih učnih zmognosti, potreb in interesov po uravnilovskem geslu »vse ali vsi za vse«. Prizadevanja za socialno šolsko enakopravnost spremlja samo po sebi izravnavanje učencev različnih zmognosti, zaviiranje bolj nadarjenih, integriranje vseh in vsakogar, ploskovita učna zahtevnost ipd., čeprav klasiki niso nikoli tako razumeli šolske enotnosti, pa tudi naši pedagoško najnaprednejši reformatorji osnovne šole leta 1958 ne, saj so od vsega začetka svarili, da je šola, ki posiljuje vse učence z enotno in enako učno vsebinsko zahtevnostjo, prav tako nedemokra-

tična kot tista, ki jih prezgodaj ločuje. Šolski sistem, ki ima korenine v stereotipni vsebinski enotnosti in se z njo celo ponaša, zelo ovira demokratičnost predvsem zato, ker njegova enotnost ni znotraj tako razčlenjena, da bi mogla delovati na podlagi ljudskih vrednot vseh in vsakega posameznika. Brez tega pogoja se ni mogoče izogniti ne socialni in še manj psihološki diskriminaciji, ki izgublja posameznika, ga razoseblja, uniformira, zanemarija šibkejši, in še zlasti zmožnejše učence ter njihove pravice do optimalnega razvoja.

Tega ne smemo več dopuščati zaradi družbenogospodarskih potreb po čim bolj usposobljenih in izoblikovanih ljudeh ter zaradi človekove demokratične ozaveščenosti in razvojne svobode. Danes, ko šolsko razviti svet mrzlično išče poti, kako kar najbolj razviti duševne, predvsem umske zmogljivosti vseh mladih ljudi, zlasti še učno bolj nadarjenih, naša družba še zmeraj ne kaže dovolj močne volje, da bi izvela svojo šolo iz njenega sivga povprečja, jo usposobila za bolj diferencirano delo z učenci ra-

zličnih zmognosti in sproščala v njih, za številčno majhen narod tako usodne ustvarjalne moči in možnosti za njegov hitrejši vsestranski napredek. Vsi šolski ukrepi iz preteklosti in sedanjosti potrjujejo to resnico, od osnovne šole, ki glede učne diferenciacije in individualizacije že lep čas zastaja, pa do srednje šole, katere poenotenje in uniformiranje je postalo najspornejša značilnost usmerjenega izobraževanja. Vse kaže, da se spet vse bolj bližamo, tako kot v prvem povojnem obdobju, šoli brez otroka in staršev, šoli, ki sta ji otroštvo in mladostništvo zgolj fikcija, nespretna iluzija, šoli, v kateri vsi učenci vse zmorejo, imajo enake interese, potrebe itd.

Šolo moramo prilagoditi različnim zmognostim učencev

Posledica tega je, da so učenci na osnovni in na srednji šolski stopnji izredno neenakomerno učno obremenjeni. Veliko jih zdalejše učne zahtevnosti ne zmore. Njihova preobremenjenost poraja nenehne, ne le izobraževalne, marveč tudi vzgojne, socializacijske, motivacijske ter druge stigmatične probleme in krizne položaje, predvsem pa vse bolj načenja telesno in duševno zdravje teh preobremenjenih učencev. Za šolo bo veliko boljše, da jih sama prej sprostí, preden bodo začele zdravstvene in psihohigienske ustanove še izraziteje usmerjati prst vanjo in jo obdolževati za klavarno psihosomatično počutje ne tako majhnega dela naše šolske mladine.

Po drugi strani pa je veliko učencev, ki so neustrezno ali premalo obremenjeni in zato ne morejo pospešeno razvijati in poglobljati ter razširjati svoje nadpovprečne telesne in duševne danosti. Škoda je neprecenljiva in obojestranska, družbena in osebna. Toda, če se vsaj načelno zavedamo, kako nepogrešljivi so danes visoko ustvarjalni strokovnjaki na vseh področjih družbenega življenja in da brez njih naša skupnost ne bo kos velikim razvojnim zahtevam, so veliko manj znane osebne posledice, če so kratene človeku naravne potrebe po optimalnem razvoju. Tedaj je omejena tudi njegova osebna svoboda, ki se lahko toliko bolj uveljavi, kolikor bolj celosten je človekov ne le socialni, marveč tudi individualni razvoj. Zlepa ne požene kaj človeka v večjo degradacijo in odtujevanje kot zamrte in neuveljavljene osebne zmognosti, zlasti če se jih zaveda, in ovire, ki preprečujejo, da bi se mogel s temi zmognostmi ustvarjalno uveljaviti in opredeliti v

Med drugim preberite

- O POKOJNINAH, SAMOUPRAVNIH SPORAZUMIH IN PROSVETNEM DELAVCU, str. 2
- RESNIČNOST ZAHTEVA POPRAVLJENO VIZIJO, str. 2
- KAKO VREDNOTIMO VODENJE PREHRANE, str. 2
- OTROK IN NARAVA, str. 3
- DELOVNI JUBILEJ PEDAGOŠKE AKADEMIJE V MARIBORU, str. 3
- KAJ SO POKAZALE EVALVACIJSKE RAZISKAVE, str. 4
- VEČ BESEDE ŠOLAM IN UČITELJEM, str. 7
- NAKNADNI RAZPISI, str. 10

osebnih in družbenih dejanjih.

Iz tega sledi, da postaja pomanjkanje učne diferenciacije in individualizacije ozko grlo sodobnejšega osnovnošolskega in srednješolskega učnega dela. Osnovno šolo moramo veliko bolj odločno in načrtno prilagajati učencem različnih učnih zmognosti. Na nižji in srednji osnovnošolski stopnji so resnične možnosti, da dosežemo ta cilj z notranjim diferenciranjem in individualiziranjem sicer razmeroma enotnih učnih načrtov in s pestro ponudbo dodatnih in dopolnilnih učnih možnosti, namenjenih šibkejšim in zmožnejšim učencem. V zadnjih dveh ali

ljamo in posodabljam. Tvegati smemo celo trditev, da je demokratično zunanje diferenciranje osnovnošolskih učencev naprednejše kot pa nediferencirana in uniformirana enotna osnovna šola.

Podaljševanje osnovnošolske enotnosti v srednjo šolo povzroča nepremostljive težave

Navedene ugotovitve in zahteve so še aktualnejše in nujnejše za usmerjeno izobraževanje. Na njegovo pot smo se podali prav diferenciacijsko premalo premišljeno in pripravljeno.

Ob stoletnici ustanovitve prvega slovenskega pedagoškega društva je Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije 29. in 30. maja t. l. priredila v Krškem strokovno posvetovanje o razvojnih gibanjih v vzgoji in izobraževanju pri nas. Posvetovanje je kritično ocenilo razvoj predšolske vzgoje, osnovne in srednje šole v zadnjem desetletju in dalo veliko pobud in predlogov za napredek vzgojno-izobraževalne dejavnosti.

Iz obsežnega gradiva posveta objavljamo — poleg poročila — del uvodnega referata in značilne odlomke iz drugih referatov.

celo treh razredih osnovne šole pa so razlike med učenci, kar zadeva učne zmognosti, zanimanje, sposobnosti, motiviranost pa tudi osebni razvoj, že tolikšne, da jih ni mogoče več zadovoljevati s skupnim učnim delom, marveč jih je treba upoštevati tudi z različnimi vzgojno-izobraževalnimi cilji, organizacijo in načini pouka. Potemtakem je poleg splošnih, temeljnih, za vse učence veljavnih vzgojno-izobraževalnih smotrov treba dovoliti tudi različne učne cilje in rezultate ter svobodnejšo prehodnost učencev znotraj ene ali celo več učnih skupin ali razredov. Vsaj pri matematiki, tujem jeziku in materinščini, morda pa še kje, je treba začeti kombinirati temeljni in nivojski pouk, obenem pa pestro izbirati fakultativne in druge izbirne interesne dejavnosti. Nujno je zagotoviti šibkejšim učencem potreben čas za dopolnilno učenje, zmožnejšim pa za dodatno poglobljanje in razširjanje temeljnih učnih ravni. Samo tako je mogoče zadovoljivo uskladiti vodoravno in navpično enotnost osnovne šole, ki varuje splošne in skupne interese ter enake vzgojno-izobraževalne možnosti vseh ter demokratično diferenciacijo, ki upošteva pravico posameznika do pospešenega individualnega razvoja. Brez tega pogoja si ni mogoče zamišljati boljše kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela osnovne šole in tudi ne večje demokratičnosti in samoupravnosti učencevega učnega položaja v njej, pa naj jo še tako podružb-

no, brez nujno potrebne vsebinske in didaktično organizacijske prožnosti, ki bi zmogla bolj upoštevati in zadovoljevati izredno raznotere učne sposobnosti in zanimanja učencev te starosti. Bežali smo pred vsakršno zunanjo diferenciacijo in selekcijo in se ju bali, češ da sta buržoazna dediščina, ki ni združljiva s socialistično pedagogiko. Toda če bi bolj upoštevali, da je organizacijska oblika sama po sebi v bistvu vrednostno indiferentna ali le vrednostno potencialna, da ji dajemo resnični vrednostni predznak njen družbeni namen in ugled, učni cilji, vsebine in odnosi, potem bi se tega strahu pred vsakršno učno divergencijo ali vzporednostjo hitreje otresali. Je pa zanimivo, da danes, ob tolikšnih problemih usmerjenega izobraževanja, včerašnji nasprotniki že rehabilitirajo selekcijo in gredo pri njenem odobravanju v drugo skrajnost. Sprašujejo se, ali je »zares tragedija«, če več kot 25 % učencev odpove na začetni stopnji in se osujejo v skrajšane programe ali pa se preprosto porazgubijo — kam, pa tako nihče ne ve. Včerašnja tezo, da morejo in morajo v usmerjenem izobraževanju vsi uspeti, zdaj skorajda ironizirajo, češ kam bi prišli »s takšno logiko«. Te metamorfoze so izraz tega, da povzroča podaljševanje osnovnošolske enotnosti še v srednjo šolo nepremostljive težave, ker poraja njeno uniformno povprečnost in zanemarija zlasti zmož-

Milojko Demšar

Tokrat objavljamo fotografije z razstave z naslovom Čas, v katerem živimo, ki jo je pripravil Kabinet slovenske fotografije Gorenjskega muzeja v Kranju. Pestra dela različnih ustvarjalcev pritegnejo gledalca, saj ob njih začuti željo po ohranjanju starega, obenem pa po sprejemanju novega v zdajšnjem času in prostoru. Fotografije naših vidnih fotografov si lahko ogledate v Mali galeriji Mestne hiše v Kranju do 22. junija.

dogodki
novostiResničnost zahteva
popravljen vizijo

Ko se je reforma snovala, so bile razmere precej drugačne kot danes

Na seji aktivna komunistov pri CK ZKS, ki delujejo v vzgoji in izobraževanju — vodil jo je izvršni sekretar za naloge Zveze komunistov in delo komunistov na tem področju Jože Miklavc, udeležili pa so se tudi nekateri člani sekcije za vzgojo in izobraževanje pri Marksističnem centru CK ZKJ — so (27. maja), na podlagi resolucijskih usmeritev, sprejetih na 10. kongresu ZKS, opredeljevali tista vprašanja, ki so v vzgoji in izobraževanju najbolj pereča zdaj in najpomembnejša za prihodnji razvoj. Eden od motivov za zavzeto razpravljanje o takšnih zadevah je tudi odločitev, da bo jesenska seja CK Zveze komunistov Slovenije (novembra) namenjena vzgoji in izobraževanju. Nanjo se bodo temeljito pripravili: posebna skupina bo izoblikovala gradivo, ki bo zajelo resolucijo 10. kongresa, poročilo, ki je bilo pred nedavnim obravnavano v skupščini in raziskavo o usmerjenem izobraževanju, oceno in stališča RK SZDL, Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje idr. Pred tem bo potekala o gradivu široka javna razprava.

O problemih v vzgoji in izobraževanju je že doslej veliko napisanega, ugotavljajo pa, da le strokovna ocena in natančni podatki lahko omogočijo objektivno vrednotenje položaja na tem področju, predvsem dosežkov reforme, ter pripomorejo k ustreznim dopolnitvam in popravkom. O reformi se namreč ni lahko pogovarjati: za to je potrebno veliko znanja, in vse bolj se kaže, da tudi dobronamernosti — za iskanje izhoda iz zadreg, v katerih se je znašla usmerjena šola.

Zveza komunistov bo iskala nove poti, uporabljala bo drugačne metode in oblike dela kot doslej, obenem pa upoštevala izkušnje, ki so se nabrale v preteklosti. Otrsla se bo forumskega dela, bolj bo prisluhnila dogajanjem v praksi in najbrž dala več besede tudi stroki in znanosti.

Izobraževanje za prihodnost je bilo zasnovano pred leti v precej drugačnih razmerah od današnjih in se prav zaradi tega ne more razvijati tako, kot so snovalci pričakovali. Zato je treba samo vizijo prihodnjega razvoja, reformne cilje in napovedi ocenjevati s stvarnimi merili: pri prenovi izobraževalne politike bo torej treba upoštevati resnično stanje v šolstvu — od gmohtnih do kadrovskega zmogljivosti in naprtiti šoli res samo takšne naloge, ki jih bo zmogla uresničiti.

Tudi v drugih republikah in drugod po svetu reforme niso čudežno zdravilo, ki bi reševalo vse — od gospodarstva (povečevalo produktivnost dela) pa do socialnega razlikovanja. Poleg slabih strani, ki jih očitajo reformi — tako so ugotavljali na seji — je mogoče najti v njej tudi marsikaj dobrega. Eden od razpravljalcev je opozoril, da smo iz zadnjih raziskav spoznali reformo le deloma, samo s »programskega« zornega kota, nimamo pa še ocene o tem, kaj se dogaja z reformo kot z družbe-

nim procesom. Zato bodo tudi prvi popravki usmerjeni le v prenovno programov, glede na druge republike in »enotnost jugoslovanskega prostora« pa bo treba marsikaj uskladiti tudi sistemsko: na primer trajanje izobraževanja v posameznih programih ipd. Za slabe učinke reforme pa seveda ni mogoče dolžiti samo izvajalcev; treba je povedati, da tudi združeno delo ni naredilo tega, kar bi moralo in kar bi lahko.

Očitno je, da morajo biti posamezni cilji reforme zasnovani stvarno, dolgoročneje pa le končni cilj. Reformo označujejo kot dialektičen proces, treba jo bo torej nenehno popravljati in dopolnjevati glede na potrebe gospodarstva in družbe. Nekateri menijo, da je marsikatera naloga v reformni zasnovi prezahtevna (npr. sočasno zagotavljanje navedenih in vodoravne prehodnosti v poklicni usmeritvi). O šolskem sistemu kar naprej razpravljamo, nismo pa mu dali možnosti, da bi zaživel, smo slišali v razpravi. In naprej: Ni sistema, s katerim bi bili zadovoljni vsi tisti, ki želijo ohraniti staro, in tisti, ki bi radi sistem nenehno dopolnjevali z novostmi. Mogoče so samo kompromisne rešitve, ne pa vračanje k staremu.

Brez odlašanja je treba oceniti razmere, v katerih deluje srednja šola, saj je bilo prav pri zamudniškem urejanju nagajevanja srednješolskih učiteljev narejenih nekaj velikanskih napak. Posledice tega so že vidne: nemiri v šolah, malodušje in nezadovoljstvo z učiteljskim poklicem pa tudi z družbenimi razmerami se prenašajo na učence in se zrealizirajo tudi v odnosu mladine do družbenopolitične ureditve in med drugim tudi do organizacij, kakršna je zveza komunistov; le malo mladih se odloča za vstop vanjo, pa tudi mladinska organizacija nima v šolah primernih prostorov in drugih možnosti za svoje delovanje.

Na seji so razmišljali predvsem o idejnih izhodiščih izobraževalne politike in o treh sklopih vprašanj, ki jim je treba v prihodnjem obdobju nameniti pozornost: o vsebinski prenovi programov, o organizacijskih vprašanjih in samoupravni organiziranosti vzgoje in izobraževanja in o gmohtnih razmerah, ki zdaj ovirajo tudi notranjo pedagoško reformo šole in jemljejo delavcem v njej voljo do uresničevanja in uvajanja novih zamisli.

In še nekaj je postalo jasno: kratki stiki med šolsko politiko in znanostjo so nastajali doslej najbrž prav zato, ker strokovnjaki niso sodelovali že pri samih zasnovah reforme in pri pomembnejših odločitvah, nihče jih ni povabil, ko so se reševala temeljna vprašanja vzgojno-izobraževalnega sistema. Čedalje bolj se potrjuje resnica, da mora imeti tudi stroka v družbi ustrezno mesto in da smo na vseh področjih pamet premalo uporabljali in upoštevali. To pa je velika škoda.

MARJANA KUŃEJ

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA

O pokojninah, samoupravnih sporazumih in
Prosvetnem delavcu

Izvršni odbor Republiškega odbora Sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti je na svoji prvi seji v novi sestavi 28. maja t.l. obravnaval nekaj aktualnih vprašanj te dejavnosti: gmohtni položaj upokojenih prosvetnih delavcev, delo učiteljskega pevskega zbora, vrednotenje del in nalog vodje šolske prehrane, pripravo nekaterih samoupravnih sporazumov in uskladiitev ustanovitelskih razmerij med sindikatom in Prosvet-

nim delavcem z novimi predpisi. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je — s sodelovanjem sindikata — zbrala podatke o pokojninah prosvetnih delavcev, ki naj bi rabili za podlago za morebitno izjemno povečanje pokojnin. Za podobno prevrednotenje pokojnin se potegujejo tudi v nekaterih drugih dejavnostih, na primer v zdravstvu, je povedal Jože Kuhelj, predstavnik spiza. V juniju se bodo vse pokojnine povečale

Kako vrednotimo
vodenje prehrane

Predlogi društva učiteljev gospodinjstva in sindikata

DRUŠTVO STROKOVNIH IN PREDMETNIH UČITELJEV GOSPODINJSTVA V SRS je dalo številne pobude, kako v samoupravnih aktih organizacij, ki kot del svoje redne dejavnosti organizirajo tudi prehrano otrok, ustrezno ovrednotiti dela in naloge vodenja prehrane. V Samoupravnem sporazumu o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev osnovnih šol, organizacij za uposabljanje in vzgojno-varstvenih organizacij ta dela namreč niso opredeljena kot tipična dela, dela iz drugih dejavnosti (zdravstvo, socialno varstvo, gostinstvo) pa se po zahtevah in načinu opravljanja precej razlikujejo od vodenja šolske prehrane oziroma od vodenja prehrane v vzgojno-varstvenih organizacijah. Zato marsikje sprašujejo, katere so tiste posebne značilnosti dela, ki naj bi jih v skladu s četrtem odstavkom 26. člena sporazuma upoštevali pri vrednotenju del in nalog vodenja prehrane.

Društvo je sicer pri pripravi sporazuma uveljavljalo stališče, naj bi bila dela in naloge vodenja prehrane opredeljena kot tipična dela že v sporazumu, vendar to stališče ni bilo sprejeto, predvsem zaradi pomembnih razlik, ki se pojavljajo v organizaciji tega dela pri različnih udeležencih sporazuma. Menimo pa, da je s primerno uporabo metodologije tega sporazuma mogoče v samoupravnem aktu vsakega udeleženca ustrezno opisati značilnosti tega dela in jih ovrednotiti, če bodo v opisih pri vrednotenju ustrezno upoštevale njihove bistvene značilnosti. Ker nekatere značilnosti teh del, zlasti tiste, ki izhajajo iz uresničevanja celostnih nalog in odgovornosti za razvoj otroka in oblikovanje zdravih življenjskih navad, v praksi niso povsod enako vidne, objavlja Društvo nekatere strokovne predloge za ugotavljanje zahtevnosti del v zvezi z vodenjem prehrane z željo, da bi s tem olajšalo udeležencem pripravo samoupravnih aktov.

1. V opisih del vodenja prehrane naj se poleg splošnih nalog in odgovornosti pedagoških delavcev upoštevajo še zlasti te posebne značilnosti:

— oblikovanje letnega načrta prehrane, ki temelji na preučevanju socialne sestave okolja ter življenjskih razmer, prehranskih navad in zdravstvenega stanja otrok;

— načrtovanje, organiziranje in uresničevanje prehranskih in drugih dejavnosti, potrebnih za celotno uresničevanje smotrov in nalog prehrane; pri tem je treba upoštevati zlasti vzgojno delovanje za oblikovanje zdravih prehranskih navad, kulturno uživanje hrane, prijetnega ozračja in dobrega počutja otrok;

— organiziranje dejavnega vključevanja vzgojiteljev, učiteljev in staršev v reševanje vseh vrst problematike, povezane s prehrano v VVO, šoli in družini

ter delovnega sodelovanja otrok in učencev pri organizaciji in samem prehranjevanju,

— urejanje posebnih prehranskih rešitev za otroke z zdravstvenimi motnjami;

— oblikovanje higienskega reda v zvezi s prehrano in nadziranje njegovega uresničevanja;

— gospodarjenje ali sodelovanje pri gospodarjenju s sredstvi VVO in šole, namenjenimi za poslovanje v zvezi s prehrano, npr.: oblikovanje predlogov ustreznih organizacijskih in poslovnih odločitev, predlogov cen obrokov in socialnih ukrepov v zvezi s prehrano in podobno ter sodelovanje pri oblikovanju politike prehrane v organizaciji, krajevni skupnosti in občini;

— strokovno in gospodarsko usmerjanje prehrane na podružničnih šolah oziroma enotah vzgojno-varstvene organizacije. 2. Pri vrednotenju del vodenja prehrane naj bi glede strokovne usposobljenosti, naporov in delovnih pogojev primerno upoštevali opredeljene, ki veljajo za vzgojno-izobraževalno delo s predmetnim poukom v osnovni šoli, glede vrednotenja odgovornosti pa naj bi (zlasti tedaj, ko je v konkretni organizaciji tega dela vsebovana tudi vsa odgovornost za gospodarjenje ali velik del te odgovornosti) ustrezno uporabili vrednotenje odgovornosti za delovna sredstva, praviloma po 2. ali 3. stopnji (tj. 2. 2. metodologije).

Kadar navedeni stopnji ne ustrežata organizaciji tega dela, bi lahko metodologijo tudi dopolnili tako, da bi uvedli več stopenj z ustreznim opisom in točkovnimi vrednostmi.

3. Posebno pomembno nam zdi, da bi v samoupravnem aktu vsakega udeleženca oblikovali tudi za to področje primerne določbe o vrednotenju kakovosti dela, tako kot to določa 33. člen sporazuma. Poleg splošnih sestavin, ki so navedene v tem členu, predlagamo, da bi za ocenjevanje kakovosti dela vodenja prehrane, upoštevali še zlasti:

— organiziranost vsega delovanja prehrane v VVO ali v šoli, zlasti glede na sodelovanje vzgojiteljev, učiteljev in staršev otrok pri zasnovi, organizaciji in izvedbi prehranjevanja, dosežene vzgojne uspehe ter počutje in zadovoljstvo otrok staršev in delavcev;

— gospodarnost poslovanja in doseganje optimalnih možnih cen ob ustreznosti kakovosti in količinah obrokov,

— dosežke pri angažiranju dejavnikov okolja za reševanje prehranske problematike,

— posebne dosežke pri prehrani zdravstveno prizadetih otrok.

Poleg tega menimo, da je pri vodenju prehrane v VVO in šolah treba ugotavljati in upoštevati gospodarnost dela in poslovanja po 34. členu sporazuma. Navedene predloge Društva je obravnaval izvršni odbor sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja na seji dne 28. 5. 1986 in meni, da so v skladu s določbami navedenega sporazuma.

za 20 odstotkov, o morebitnem izjemnem povečanju prosvetnih pokojnin pa bo odločala skupščina spiza, ko bo dobila mnenja republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in drugih. Ni pričakovati, da bi bile spremembe velike, saj bo treba s preračunljivo nekaterim odvzeti, da bi drugim povečali.

Člani izvršnega odbora so poudarili, da je vest v dnevnem časopisju, češ da so prosvetne pokojnine nad slovenskim povprečjem pokojnin, prizadela upokojene prosvetne delavce. Po izobrazbenem sestavu, družbenem pomenu, zahtevnosti in odgovornosti dela ta dejavnost pomembno odstopa od povprečja, zato je naravno, da so pokojnine večje kot v panogah z nizko izobrazbeno ravni zaposlenih. Sindikat zahteva, da so prosvetni delavci enakovredno obravnavani in nagajeni kot drugi delavci v združenem delu. Ker tega v preteklosti nismo uresnili, je treba upokojenim prosvetnim delavcem prevrednotiti pokojnine in pri tem upoštevati zahtevnost njihovega dela v primerjavi s tako imenovano enoto enostavnega dela. Republiški odbor zato predlaga republiški svetu sindikata, naj se pri spizu zavzame za izredno prevrednotenje pokojnin prosvetnih delavcev.

Izvršni odbor je razpravljal tudi o Učiteljskem pevskem zboru Emil Adamič. Njegov predstavnik Jaka Majcen je seznanil prisotne z uspehi in prizadevanji tega zbora, ki sloni na pravem ljubiteljsstvu in je hkrati dobra šola za šolske pevce. Za uspešno nadaljevanje dela bo treba zagotoviti zboru kadrovske in gmohtne možnosti, pa tudi prostore za vaje v republiškem središču. Financiranje naj bi se uredilo s samoupravnim sporazumom tako, da bi vsaka šola prispevala nekaj tisočakov za ta zbor. Pismo s tem apelom bo poslano jeseni na šole, preko Prosvetnega delavca pa tudi vse pedagoški javnosti.

Na pobudo strokovnih in predmetnih učiteljev gospodinjstva so v republiškem odboru ponovno obravnavali, kako naj bi vrednotili del vodje prehrane v vzgojno-izobraževalnih in vzgojno-varstvenih organizaci-

jah po novem samoupravnem sporazumu. Izvršni odbor je glasal s predlogi, ki sta jih imenu društva učiteljev gospodinjstva in sindikata oblikovala Marta Hrovatin in Leopold Kežar (predloge objavljamo po besedilu).

Medtem ko je samoupravnemu sporazumu o delitvi dohodka osebnih dohodkov za srednje šole v tisku, je podoben sporazum za visoko šolstvo že tu dobil končno podobo in so ga sokošolske organizacije že prejeli. Pospešiti bo treba pristopanje med ustanoviteljki časopisov, organizacijami, ki jih izdajajo. Ustanoviteljki bodo imeli več prostornosti, boljše pa bodo morale skrbeti za gmohtne možnosti in sopsisov, ki v današnjih razmerah preprosto ne morejo shajati brez družbene pomoči.

Enotno mnenje vseh razpravljalcev na seji je bilo, da Prosvetnega delavca rabimo in da bi naredili veliko škodo vzgojno-izobraževalni dejavnosti in prosvetnim delavcem, če bi glasilo o njih ali mu zmanjšali možnosti redno izhajanje. Kdor bo namreč kaj takega storil, naj se skriva za organi, marveč pa osebno odgovarja pred pravo svetno javnostjo za take namere. Potreba po rednem izhajanju kadrovskega in gmohtnega Prosvetnega delavca je bila v republiškem odboru že nekajkrat poudarjena. Vodstvu Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki razpolaga z denarjem in ga odmerja Prosvetnem delavcu, je treba sporočiti ta stališča, hkrati pa se dogovoriti. Izobraževalno skupnostjo Slovenije — soustanoviteljico Prosvetnega delavca — in drugih morebitnimi soustanoviteljki, bodo po svojih močeh pripomogli, da bo Prosvetni delavec tudi prihodnje uspešno opravil svoje poslanstvo.

J. V.

Zvezni odbor Sindikata
v novi sestavi

Boris Lipužič novi predsednik

V zadnjih štirih letih je Zvezni odbor sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti in kulturi uspešno opravil veliko načrtovanih nalog ter povezoval delo republiških in pokrajinskih odborov. To delo pa je ovirala neenotna organiziranost teh dejavnosti v sindikatu, ter oteževala pripravo enotnih dogovorov in sprejemanje skupnih stališč o najpomembnejših vprašanjih in političnem delovanju delavcev v teh dejavnostih.

Tako so ocenili opravljeno delo na nedavni volilni seji Zveznega odbora sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju, znanosti in kulturi, ki so se udeležili prejšnji in novi delegati. Na delo zveznega odbora je vplival tudi slab družbenogospodarski položaj v teh družbenih dejavnostih, je poudarila dosedanja predsednica odbor Narcisa Poteržica. Žal se ne uresničuje družbeno načelo, naj bi bil družbenogospodarski položaj delavcev teh dejavnosti enak kot drugih delavcev v združenem delu. Njihova življenjska raven je čedalje bolj ogrožena. V zveznem merilu nimamo organa, ki bi se ukvarjal s skupnimi vprašanji teh dejavnosti. Vse to slabo vpliva na položaj teh dejavnosti, vendar kljub neugodnim razmeram še zmeraj veliko pripomorejo k raz-

zvijanju ustvarjalnih zmognosti družbe in gospodarstva, ki širijo nju možnosti za vsestranski osebnostni razvoj delovnih ljudi in k uresničenju kulturnih, etičnih in človeških ciljev našega družbenega razvoja.

V zadnji mandatni dobi je Plovilni zvezni odbor več razpravljal o osnutkih in predlogih resolucij, o uresničevanju splošnih ukrepov in drugih aktualnih vprašanjih vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture. Cilj teh prizadevanj je bil: izboljšanje družbenogospodarskega položaja delavcev v teh dejavnostih in njihovo ustrezno mesto v družbi. Gre namreč za dejavnosti, ki jih ni mogoče obravnavati kot porabo, marveč enakaj vredno kot proizvodno delo.

Sekcija prosvetnih časopisov, ki deluje znotraj zveznega odbora, je po oceni dosedanje predsednice odbora dober zgled, kako moramo sodelovati pri razvijanju skupnih vprašanj in razmagati razvijati enoten sistem vzgoje in izobraževanja pa tudi sindikalne dejavnosti.

Za novega predsednika Zveznega odbora sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju, znanosti in kulturi je bil izvoljen Boris Lipužič. BILJANA GROZDANIČ

Razpisi

Drugi del naknadnih razpisov in ostale redne razpise bomo objavili v zadnji številki Prosvetnega delavca pred počitnicami. ki bo izšla 23. junija t. l. Razpise pošljite čimprej, pisno, lahko pa tudi po telefonu (061) 315 585.

Medalja z diplo:

1. Matevž Brodej, OŠ Šentjur pri Celju
2. Teo Gorjan, OŠ Turnišče
3. Danica Sorec, OŠ Vuhred

Spričevala o udeležbi je prejelo 48 udeležencev iz Slovenije

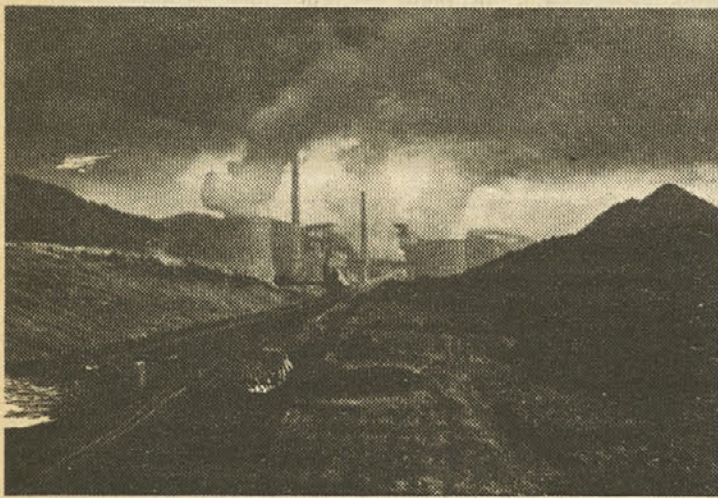
delo
šola

Bo kulturna vzgoja ukinjena?

Spet reformiramo srednješolske programe — po zaskrbljujočem hitrem postopku, ki utegne povzročiti nove težave. Glede na pristojnosti za ponovno spreminjanje predmetnikov — šole so dobile pri tem veliko besedo — se tokrat vzgoji ne piše nič dobrega: ponekod namreč poskušajo ukiniti izrazito vzgojne predmete. Pojavila se je metoda, da se šole o učnih načrtih dogovarjajo s svojimi pisi! Ali ni to nevarnost, da bodo nekatere spremembe zrasle iz povsem banalnih organizacijskih razlogov znotraj šolskih zidov, ali pa še iz banalnejših vzrokov čisto denarne narave — o katerih bodo odločale posebne izobraževalne skupnosti? Bodo mar naključno zbrane skupine šolnikov v posameznih strokovnih šolah po prevladujočih osebnih nagnjenjih in kaj vem kakšnih upravno-organizacijskih pogledih odločale tudi o tem, ali je njihovim učencem potrebna kultura? Po tej metodi namreč prepuščamo usodo kulture našega naroda vplivu bolj ali pa tudi manj raz-

za kulturne prireditve zelo povečalo. (To se kaže med drugim v izrednem razvetu koncertnega življenja, ki ni samo zasluga lepih dvoran Cankarjevega doma.) Uspehi so še zmeraj le delni — tako kot na vseh področjih človeškega delovanja. Verjamem, da ponekod tudi niso dobri, ker je metodika tega predmeta zelo zapletena. Škoda bi pa bilo, če bi zdaj, ko so se pokazali sadovi kakovostnih premikov, le-te ugodno ocenjujejo celo starši, odločali o obstoju umetnostne vzgoje ljudje, ki so na tem področju večinoma nerazgledani, ker nimam samim svojčas šola ni mogla dati, kar bi jim bila morala. Kako naj takšni (sicer izvrstni strokovnjaki na svojih področjih) objektivno odločajo o kulturi?

Kulturna vzgoja bi morala spremljati mladostnike do polnoletnosti, kajti mnoge vsebine tega predmeta spadajo v zrelejša leta razvoja in jih ni mogoče obravnavati ne v osemletki ne v začetku srednjega šolanja. V najobčutljivejših letih razvoja je

Marjan Smerke

gledanih posameznikov in najglasnejših skupin v kolektivih — po drugi strani pa posebni miselnosti tistega, ki deli denar. Mar ne bi bilo mogoče na račun kulture še kaj prihraniti, ji zadati milostni udarec, ko je že tako obupno stisnjena v prve letnike s tako pičlim številom ur, da mora pedagog skrbati delovno obveznost z delom na več šolah? Vendar je kultura splošna dobrina ne glede na stroko! Bodo mar naši otroci živeli samo v službi? Ne bo več nobene zasebnosti, polnosti življenja, radosti nad lastnim obstojem? Mar lahko vse človekovo bistvo skrijemo tako, da bi ga bilo mogoče stlačiti v računalnik?

V resnici gre za vprašanje, ali smemo usodo tako pomembne stvari, kot je kultura, prepustiti neustreznim mehanizmom odločanja. Ozki strokovni krogi raznih smeri prav gotovo ne morejo ustrezati iz razlogov, ki sem jih že omenil, pa tudi razdeljevalci denarja ne, zato ker so lahko ali poklicno nenaklonjeni kulturi ali pa vidijo v njej zgolj skrito rezervno. Zadati kulturi udarec pri mladini, pomeni, da smo jo sporezali prav tam, kjer je najbolj ranljiva. Za množično kulturno prebujanje je pristojno le šolstvo, kdo drugi pa naj bi bil? In če je bila kultura kljub temu, da brez nje ne moremo biti, vedno nekje na robu družbe, je bila to posledica nezmožnosti šolstva, da predaja vrednote kakovostno. Zdaj, ko je šolstvo po več desetletjih zavzetega dela (ne šele v usmerjenem izobraževanju, kot piseta bralki Dela 1. in 10. aprila) ustvarila temelje sodobne metode obravnavanja umetnosti, smo priče, da se je zanimanje

večina mladine (razen tiste v glasbenih šolah) brez prijateljskega vodnika po kulturi, in njena kipeča energija išče nadomestilo v svetu varljive zabave, kot da bi se maščevala, ker nismo pravilno poskrbeli zanjo. Pozabljamo, da je mlad človek kot baklja, ki samo čaka, da bi jo kdo prižgal.

Kulturni dnevi ne morejo povsem nadomestiti rednega pouka, z njimi si ne moremo olajšati vesti — zato, ker so trije višji razredi srednjih šol ostali brez umetnostne vzgoje. Veliko vsebin kulturnih dni je takšnih, da ne morejo roditi boljših uspehov, če niso bile poprej opravljene temeljitije priprave v razredih. Kajti, kakor je že sama zamisel kulturnih dni dobronamerna, vendar dostikrat sili učence, da pogoltnejo naenkrat celo poglavitno, ne da bi jo poprej razrezali. In če kulturni dan ne uspe, to zelo slabo vpliva na mlade ljudi. Bolje bi bilo, če ga sploh ne bi imeli. Uspešen kulturni dan je praviloma (so tudi izjeme) le sinteza premišljene oddelčne priprave učencev. In to lahko opravi le pedagog, ki se sistematično ukvarja z umetnostno vzgojo. Namesto da bi se za to trudili, pa slišimo, da predlaga elektrostopka svojemu pisu, naj vrže umetnostno vzgojo čez prag! Kakor da so njihovi učenci manj vredni od drugih in ne zaslužijo, da kdo skrbi za njihovo duševno življenje! Ne, o takih stvarih moramo odločati drugače!

Da bo ironija popolna, je umetnostna vzgoja predmet, ki ne obremenjuje učencev s faktografijo in domačimi nalogami — osredotočena je samo v pospeševanje duševne rasti.

VLADO MODIC

Predmetniki, učni načrti, učni kompleti in vzgojno-izobraževalne dejavnosti

Kaj so pokazale evalvacijske raziskave

V prvem obdobju ali v šolskih letih 1981/82 in 1982/83 je spremljala zajela predvsem učne načrte in učbenike za vsebino skupne vzgojnoizobraževalne osnove ter učne načrte za skrajšane programe srednjega izobraževanja. Ugotovitve so bile podane na posvetovanju o ugotovitvah in problemih spremljanja in vrednotenja vzgojno-izobraževalnih programov na Brdu pri Kranju, novembra 1983, objavljene pa so bile tudi v reviji Vzgoja in izobraževanje (št. 1—2, letnik XV, 1984).

V drugem obdobju ali v šolskih letih 1983/84 in 1984/85 je spremljala zajela učne načrte in učbenike predvsem v 3. in 4. letniku v programih srednjega izobraževanja.

V skrajšanih programih srednjega izobraževanja je bila opravljena le spremljava nekaterih učbenikov.

Spremljanje in vrednotenje predmetnikov, učnih načrtov in učbeniških kompleto je potekalo nepretrgoma, začelo se je v šolskem letu 1981/82 v 1. letniku, nadaljevalo pa vsako naslednje šolsko leto v višjem letniku. Za vsak letnik naj bi prvo leto spremljali uvajanje, drugo leto pa spremljavo ponovili ter šele na podlagi prenovljene spremljave izdelali oceno učnega načrta in učbenika (če učbenik pri predmetu je). Tako bi morala biti spremljava po prvotni zasnovi končana v šolskem letu 1985/86 ali do konca leta 1986. Spomladi leta 1985 pa je bila dana pobuda, naj bi se vse evalvacijske raziskave končale do jeseni 1985, da bi lahko začeli čimprej prenavljati programe.

Podatke o uresničevanju učnih načrtov in ustreznosti učbenikov smo zbirali:

- z vprašalniki, ki so jih izpolnjevali učitelji na podlagi svoje razčlenitve analize pouka predmeta;
- z individualnimi pregledi pouka in s pogovori z učitelji;
- z vprašalniki za učence in s pogovori z učenci;
- s pogovori na strokovnih predmetnih aktivih učiteljev;
- s pogovori z ravnatelji ob skupinskih obiskih na šolah in na sestankih z ravnatelji;
- pri posameznih predmetih smo upoštevali tudi mnenja strokovnih društev in javnosti.

Zbrane podatke smo dopolnjevali tudi z ugotovitvami, ki so bile zbrane pri rednem nadzorno-svetovalnem delu zavoda.

Ugotovitve so v splošnem pokazale, da gre pri učnih načrtih predvsem za težave, ki se kažejo:

- v neustreznosti navpični razporeditvi poglavičnega učnega načrta ali v neustreznosti sestavi učnega načrta predmeta;
- v prezahtevnosti in preobsežnosti teoretičnih vsebin, zlasti za učence v triletnih smereh izobraževanja;
- v ponavljanju in podvajanju vsebine pri istem predmetu ali z drugimi predmeti v programu;
- v neustreznosti uvrstitvi predmeta v predmetnik glede na razporeditev po letnikih in tudi glede na število ur, ki so namenjene predmetu;
- v preveliki razdrobljenosti strokovnih predmetov v nekaterih programih.

Pri predmetih, za katere so učni načrti izdelani na podlagi programskih jeder in na začetku zajemajo vsebino skupne vzgojnoizobraževalne osnove, so se pokazali problemi zlasti pri slovenskem jeziku in književnosti, tujem jeziku, matematiki ter samoupravljanju s temelji marksizma. V nekaterih programih pa tudi pri drugih predmetih; zlasti pri kemiji in fiziki

nastajajo težave tudi zaradi tega, ker so bile na podlagi programskega jedra (ali bolje na podlagi vsebinskega jedra) predmeta izdelane različice učnih načrtov (predvsem glede na različno število ur), ki so se včlenjevale v posamezne programe, pri tem pa niso bile dovolj upošteevane korelacije z vsebinami strokovnih predmetov v posameznem programu.

Pri strokovnih predmetih, ki so značilni le za nekatere programe, smo pri velikem številu predmetov prav tako ugotavljali, da je treba preurediti v učnem načrtu vrstni red poglavič in ga spremeniti zaradi obsega in zahtevnosti snovi. Ustreznejša bo morala biti diferencirana obravnava teoretičnih vsebin, ki so za učence v triletnih smereh izobraževanja pogosto preobsežne in prezahtevne, po drugi strani pa v triletnih smereh izobraževanja velikokrat primanjkuje časa za pridobivanje praktičnega znanja za začetek dela.

Na nekaterih šolah še zmeraj nimajo najnujnejših gnotnih možnosti za pouk. Učitelji strokovnih predmetov, ki so pogosto v pogodbenem delovnem razmerju, in se ponekod menjavajo kar med šolskim letom, niso motivirani, da bi si pridobili pedagoško-andragoško izobrazbo. Zahteve glede vrste in stopnje izobrazbe učiteljev za nekatere teoretične predmete in za praktični pouk v nekaterih programih niso ustrezne. Pri strokovnih predmetih nastajajo težave zaradi pomanjkanja učbenikov, videti je, da bi bilo treba uvrstiti nekatere strokovne predmete že v 2. ali celo v 1. letnik. V večini programov se vsebine strokovnih predmetov deloma podvajajo v proizvodnje in v nekaterih programih tudi z vsebino predmeta samoupravljanje s temelji marksizma. Ugotovili smo tudi, da nekatere šole preveč prilagajajo izvajanje strokovnih predmetov in praktičnega pouka posameznim potrebam delovne organizacije, za katero povečini izobražujejo.

Podrobnejše empirične strokovne ugotovitve o posameznih predmetih, ki so zelo obširno izdelane, bodo posebej objavljene v reviji Vzgoja in izobraževanje (št. 3, 1986).

Vzgojno-izobraževalne dejavnosti

Vzgojno-izobraževalne dejavnosti (kulturne, naravoslovne ter telesnovzgojne in obrambne) smo v šolskih letih 1983/84 in 1984/85 spremljali predvsem v 3. in 4. letniku, deloma pa tudi še v 2. letniku. Spremljale so jih evalvacijske skupine pod vodstvom pedagoških svetovalcev zavoda, sodelovali pa so tudi zunanji strokovni delavci in 30 učiteljev mentorjev vzgojno-izobraževalnih dejavnosti na šolah in učenci. Vzgojno-izobraževalne dejavnosti smo spremljali na vzorcu 10 šol, ki je bil prilagojen raznim vzgojno-izobraževalnim dejavnostim. Podatke smo zbirali na podlagi vprašalnikov za učitelje in učence, z obiski na šolah in tako, da smo opazovali potek dejavnosti s pogovori z mentorji in učitelji ter z učenci, upoštevali pa smo tudi precej ugotovitev iz rednega dela zavoda.

Pokazalo se je, da se vzgojno-izobraževalne dejavnosti kot novost (kulturne in naravoslovne) v šolah čedalje uspešneje uresničujejo in so upravičile svoje mesto v predmetnikih vzgojno-izobraževalnih programov. Pri načrtovanju in uresničevanju nastajajo sicer neka-

tere težave, po eni strani zaradi preveč splošno opredeljenih smernic, po drugi strani pa zato, ker je na šolah preveč učencev, zlasti tam, kjer imajo več različnih programov. Težave nastanejo, ker posameznim učiteljem odpadejo ure pouka, če potekajo dejavnosti celodnevno le za določen del učencev (npr. za posamezen oddelek, letnik ali program). Zato imajo na takih šolah tovrstne dejavnosti za odvečno breme in zgolj formalno »lovi« dneve in ure zanje ali pa imajo namesto dejavnosti kar ekskurzije. Ekskurzije imajo namesto naravoslovnih dejavnosti v programih, kjer v 3. in 4. letniku ni naravoslovnih predmetov, na katere so te dejavnosti vezane. Žal do zdaj nismo zmogli vsebinsko in organizacijsko povezati naravoslovnih dejavnosti s tehničnimi strokovnimi predmeti, čeprav bi bilo tudi na tem področju treba uvažati učence v raziskovalno dejavnost, jih navajati na odkrivanje in uporabo strokovnih doganjanj, skratka na ustvarjalno učenje in razmišljanje, ki je podlaga za inovativno dejavnost.

Poudariti je treba, da nekatere šole tovrstne dejavnosti prav zgledno uresničujejo. Uspešno se povezujejo z okoljem in ga seznanjajo s pomembnim raziskovanjem, spodbujajo pa ga tudi k sodelovanju v kulturnem življenju ter pri splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Učenci na takšnih šolah pozitivno ocenjujejo vzgojno-izobraževalne dejavnosti kot tisto delo, pri katerem lahko ustvarjalno sodelujejo pri izpeljavi. Na vseh šolah učenci še nimajo takih možnosti, predvsem zato, ker ni ustrezno usposobljenih mentorjev.

Vzgojno-izobraževalne dejavnosti kot dejavna in ustvarjalna oblika vzgojno-izobraževalnega dela bi morale imeti večjo podporo na šoli in zunaj nje. Če nastajajo objektivne težave pri načrtovanju in organizaciji posamezne vrste dejavnosti, bi morali ustrezno dopolniti in popraviti tudi smernice za oblikovanje, načrtovanje in uresničevanje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti.

Spremljanje in vrednotenje vzgojno-izobraževalnih programov

Na podlagi preučevalnega dela pri I. in II. projektu ter tudi drugih oblik in načinov dobivanja informacij o izvajanju programov v srednjem izobraževanju, so šole in učitelji sproti dobivali pobude in napotila za delo (v letih 1982, 1983, 1984, 1985) — predvsem o tem, kako naj izboljšajo uresničevanje posameznih učnih načrtov: opredelijo temeljna in informativna znanja, odpravijo ponavljanje vsebine pri istem predmetu ali sorodnih predmetih in preredajo poglavja, da bi dosegli večjo korelacijo med predmeti ter povežavo teoretičnega in praktičnega pouka.

Empirične ugotovitve so opozorile na nekatere skupne probleme po skupinah programov:

- pri programih, ki zajemajo samo štiri letne smeri izobraževanja, v katere se vpisujejo pretežno učenci z odličnim in prav dobrim uspehom in osnovni šoli in so motivirani, da po končanem srednjem izobraževanju nadaljujejo izobraževanje na višjih in visokih šolah, bo pri prenovi treba urediti in spopolniti predvsem vsebinsko zasnovo; v teh programih je zdajšnja vsebina skupne vzgojno-izobraževalne osnove uresničljiva (po

obsegu in zahtevnosti), potrebno pa je ustreznejše vključevanje te vsebine v vzgojno-izobraževalni proces ali v učni načrt posameznega predmeta. Odpraviti je treba ponavljanje vsebine pri istem predmetu te ustreznejše opredeliti strokovno znanja (predmete), ki se prece pokrivajo z vsebino osnovnih in v proizvodnje; pogojev za vključevanje v program in smer izobraževanja ni treba spreminjati;

- pri programih, ki poleg štiri letnih vsebujejo tudi triletno ali tudi dveletne smeri izobraževanja (vanje se vpisuje razmeroma veliko učencev, ki so osnovno šolo končali z dobrimi ali zadostnim uspehom in so motivirani, da se po končani srednji šoli zaposlijo), bo pred prenovi programov treba rešiti nekatere poglavitne probleme:

— ponovno opredeliti nekatera stališča ter vsebino skupne vzgojno-izobraževalne osnove, ki po posebnem problemu se je pokazala enotna skupna vzgojno-izobraževalna osnova in njeno vključevanje kot »bloka« v 1. in 2. letniku srednjega izobraževanja; poseben problem je enotna vsebina osnovne tehnike in proizvodnje v pretežno tehnično usmerjenih programih;

— opredeliti temeljne vsebine skupne vzgojno-izobraževalne osnove in tudi teoretičnih strokovnih predmetov, ki so se pokazale prezahtevne, zlasti za učence, ki se usmerjajo v triletno ali dveletne smeri izobraževanja;

— rešiti problem tujega jezika zlasti glede vpisovanja učencev v programe srednjega izobraževanja brez pozitivne ocene iz tujega jezika v osnovni šoli in glede napredovanja negativno oceno v nekaterih smereh izobraževanja v programih srednjega izobraževanja;

— opredeliti bo treba splošno in strokovno izobraževanje v vzgojnoizobraževalnih programih ter možnost za pridobivanje znanja za začetek dela in znanja za nadaljnje izobraževanje nje;

— v nekaterih primerih bo treba znova določiti pogoje vpisa v program in usmerjanje učencev v smeri izobraževanja (npr. določila o višini ocene za nadaljevanje izobraževanja štiri letnih smereh nekaterih programov);

— v skladu s prenovno treba ponovno določiti tudi pogoje in načine uresničevanja programov.

Doseči bo tudi treba, da bodo organizacije združenega dela bolj odgovorno sodelovale pri uresničevanju proizvodnega dela in delovne prakse in da bodo pripravljene usposabljanje učence med pripravništvom.

Na podlagi empiričnih ugotovitev menimo, da je mogoče prenavljati programe postopno. Preprostejša bo prenova tistih programov, ki zajemajo samo štiri letne smeri izobraževanja, kjer bo treba urediti in spopolniti vsebine programa. Razmeroma več časa bo zahtevala prenova programov, ki poleg štiri letnih smeri zajemajo tudi triletno ali dveletne smeri, saj bo prej treba rešiti navedene in nekatere druge temeljne probleme.

Združevanje nekaterih programov in smeri izobraževanja bi po eni strani omogočilo bolj smotrno včlenjevanje splošnih strokovnih in posebnih strokovnih znanj ter pridobivanje praktičnih znanj, po drugi strani pa omogočilo ustreznejše usmerjanje učencev v programe, če kakšnem kraju ni možnosti za to, da bi imeli več programov.

VERA DOMA

Kratki stiki iz dneva v dan

Spreminjamo samo učne načrte, ne pa delovnih razmer in učiteljev

Morda bo ta zapis videti bogaten in nesodoben. Morda bo do dejal: Glej jih, učitelje, najprej, opozarjajo, da so učni načrti in predmetniki zastareli, ko jih reformiramo, spet kritizirajo. Prav gotovo so sprotne posodobitve v šolskih programih tuje. Vendar ob spreminjanju ne redkokdaj pomislimo na posledice.

Ze dolgo se namreč dogaja, da spreminjamo samo učne načrte, ne možnosti za delo in učitelji pa ostajajo enaki.

Gre za predmetnik v 5. in 6. razredu osnovne šole. Poleg normalnega učnega procesa, ki poteka v razredu, je kar 15 dni namenjenih za druge dejavnosti: športne dneve, kulturne dneve, naravoslovne dneve, družbeno potrebno delo, delovne akcije, proizvodno delo; v 5. razredu pa še šest dni zimске šole v naravi. Vse te dejavnosti so potrebne; monotono šolsko življenje prikašajo osvežitev, učenci in učitelji pa so jih z veseljem sprejeli.

Toda težave se začnejo, ko je vse te novosti treba organizirati. Kako izpeljati v veliki šoli, kjer ima vsak razred po štiri oddelke ali več. Izkušnje zadnjih dveh let kažejo, da je notranji mir šole, ki je vsako nujen za poglobljeno in izobrazovalno delo, postavljen.

Vsaka organizacija pouka vsakega razreda namreč prinaša nerazumevanje v šolo. Treba je razpisati nadomestila in zamenjave učiteljev. Zgodi se, da učitelj zaradi

ttega izgubi po več ur pouka v istem razredu in tega kasneje ne more več nadomestiti.

Učence stalne zamenjave in spremembe vznemirjajo, kasneje začnejo to izrabljati: ne prinašajo šolskih potrebščin, ne pripravljajo se redno na pouk.

Ne bi bilo tako hudo, če bi kakšno dejavnost opravili vsi oddelki sočasno, kot npr. športne dneve ali celodnevni kulturni dnevi.

Toda to organizacijsko ni mogoče. V šolo v naravi je v najboljšem primeru mogoče sočasno poslati po dva oddelka; na delo v tovarno sprejmejo le po en oddelk, delo na vrtu ali čiščenje okolice zmore opraviti po en oddelk, naravoslovni dnevi lahko potekajo ob skrbni pripravi z vsemi oddelki enega razreda; na filmske predstave gredo ponavadi skupaj učenci 5. in 6. razreda ter 7. in 8. razreda.

Če damo k temu še aktivne učitelje, učno prakso učencev pedagoške usmeritve, usmerjanje v poklic (na šolo prihajajo predstavniki različnih delovnih organizacij, učenci gredo na ogled tovarn), ekskurzije, zdravniške in zobozdravniške preglede, cepljenja, in nastope šolskih kulturnih in športnih skupin zunaj šole, si lahko predstavljamo ta šolski babilon.

Ze dolgo časa ugotavljamo, da so otroci nemirni, težko vodljivi, da se ne morejo zbrati in da jim ne moremo privzgojiti delovnih navad. — Nove oblike pouka te slabosti še poglobljajo.

Tudi učiteljem ni lahko. Učni načrt ni zaradi vseh teh »drugih« dni čisto nič skrčen. Zato hitijo učitelji razlagati, nalagajo učencem več domačega dela, ne utegnejo ustno spraševati, zato je, kakor je.

In tisto, kar »je« ni dobro. Sodobna šola potrebuje poleg reformiranega programa tudi reformiranega učitelja, reformirane možnosti za delo in več denarja.

Tega pa kadrovske šole, stalno

izobraževanje in izobrazevalne skupnosti ne dajejo. Zato nastaja v šoli kratek stik med učenci in učitelji, v javnosti pa med družbo in šolo.

V naslednjem šolskem letu bomo po novih učnih načrtih začeli delati tudi v 7. in 8. razredu. Težave zadnjih dveh let se bodo torej podvojile.

Poglejmo torej stvar do dna danes, kajti jutri bo prepozno!

MARICA NAKRST

OB TEKMOVANJU MLADIH TEHNIKOV S CELJSKEGA OBMOČJA

Kdo bo koga?

Tehnični pouk ima čedalje večjo veljavo v osnovni šoli, saj zajema zelo široko področje, od strojništva, elektronike, obdelave materialov, splošne ljudske obrambe idr. Čedalje pomembnejše postaja tudi tekmovanje mladih tehnikov, ki se vsako leto pomerijo v znanju in spretnostih na vseh mogočih področjih.

13. maja so tekmovali mladi tehniki s celjskega območja v Titovem Velenju. Ze veliko časa pred tem so vodje aktivov dobili smernice, v katerih so bila opisana vsa merila in pogoji za prijava na tekmovanje. Na samem srečanju pa so se dogajale zanimive stvari.

Začeli smo z enournno zamudo, tako da se je tekmovanje precej zavleklo, za dosežke pa smo zvedeli uradno šele ob 16.30. Večina mentorjev in tekmovalcev razglasitve sploh ni čakala, saj je od Titovega Velenja pa na primer do Podčetrčka dolga pot. Toda priznati je treba, da je organizacija takšnega tekmovanja zahtevna, in da se pri tej kaj rado zatakne.

Ze lim pa opisati še druge stvari o samem tekmovanju, stvari, ki so slabo vplivale na nekatere tekmovalce in mentorje. Naj navedem nekaj primerov:

Pri tekmovanju iz elektronike so »nekateri« tekmovalci šele na tekmovanje zvedeli, da sploh ne bodo reševali kakšne naloge ali vprašalnika (ker menda ni nihče pripravil nalog!). Pogoj za tekmovanje je bil, da mora ekipa prinesiti s seboj že sestavljene modele, ki bodo zgolj za razstavo; toda potem so za tekmovanje prišli v poštev samo ti modeli in zagovor le-teh. Jasno je, da so nekateri tekmovalci razočarano razmišljali, kaj vse bi lahko doma sestavili, če ne sami, pa ob mentorjevi pomoči. Očitno je bilo, da so nekateri vedeli za spremembo načrta, saj so s seboj prinesli lepe in zahtevne reči. Zagovor je bil zgolj formalnost. Pogoji tekmovanja torej niso bili za vse enaki.

Zanimivo je bilo tudi tekmovanje iz računalništva, saj se je tam dogajalo nekaj podobnega. Učenci so zagovarjali programe, ki so jih prinesli s sabo. Ni bilo treba dolgo opazovati, in že si ugotovili, da so bili ti programi hudo zahtevni in so se nanašali na težka področja matematike in fizike.

Ni dvoma, da je bilo v njih veliko truda mentorjev računalništva, ki so svoje tekmovalce »doma« dobro podkovali z razlago teh programov. Ni mi jasno, zakaj so od vseh ekip zahtevali, naj prinesejo računal-

Jasno je, da bi se moralo na vsakem področju zahtevati določeno znanje, ki naj se pokaže in dokaže na tekmovanju samem, z reševanjem nalog. — Pred tem pa je treba izoblikovati tudi ustrezna merila za ocenjevanje.

Večletno sodelovanje na takšnem tekmovanju dokazuje, da so nekateri mentorji na našem celjskem območju zelo nestrpni in ne morejo upoštevati temeljnih ali okvirno dogovorjenih meril in pravil, ki se sprejmejo, že dosti pred tekmovanjem. Kljub vsemu poskrbijo, da dobe njihovi tekmovalci tako ali drugače prednost pred drugimi. Zanimivo je, da so to iz leta v leto isti ljudje. V bistvu gre torej samo za interese odraslih in za to, kdo bo koga...!

Seveda učenci takšne »malenkosti« opazijo. Prizadeti so in iz leta v leto se manj zanimajo za tekmovanje, saj se že vnaprej zavdajo svoje nemoči, da bi se uvrstili med prve.

Človek pa ima občutek, da je vse skupaj zapravljanje časa na račun rednega pouka, in to se vse prevečkrat dogaja.

To so le moji utrinki s sprehoda po tekmovalnih področjih. Kaj več pa bi lahko povedali mentorji in tekmovalci, ki so bili na terenu in so spuščali zmaje, letala, rakete, čolne...

P. S. Tekmovanje avtomobilov pa se bo zaradi zapletov in nesporazumov, ki so nastali med tekmovanjem, ponovilo!

HELENA L. iz Celja

Janez Juvan

pobude
odmevi

Tako ne gre več!

Vsaka osnovna šola ima letni delovni program, ki ga sprejme v začetku novega šolskega leta, v njem pa podrobno opredeli vse naloge, ki jih bo izvajala od 1. septembra do 31. avgusta. Razumljivo je, da nastajajo med letom spremembe, saj so nekatere dejavnosti vezane na lepo vreme (športni in naravoslovni dnevi, delovne akcije...) pa tudi raznih aktualnih dogodkov, ki se jim šola ne more izogniti, ni mogoče predvideti za leto dni vnaprej.

Zal pa se vsako leto pri načrtovanju ponavljajo enake napake, zlasti v zadnjem četrtletju šolskega leta — od aprila do junija. Učenci so preobremenjeni z učenjem in s kontrolnimi nalogami, učitelji hitijo, da bi uresničili vse, kar so predvideli v letni pripravi. V tem času pa se, zlasti ob sobotah, množično vrstijo razna tekmovanja in srečanja in to od šolskih in občinskih, do območnih in republiških. Za njihove datume zveemo šole med šolskim letom, in zato nastaja pri uresničevanju letnega načrta precej sprememb in nevšečnosti. Dogaja se, da se tekmovanja podvajajo — zaradi tega so nezadovoljni učitelji, učenci pa ne vedo, kam naj bi šli, saj jih je precej, ki želijo meriti svoje spo-

sobnosti na raznih področjih.

Ne razumem, zakaj teh akcij ni mogoče načrtovati že v začetku šolskega leta, ko načrtujemo povsod. Predlagam, naj bi se v prihodnje Zavod SRS za šolstvo zavzel, da bi šole prejele rokovnik tekmovanj že septembra, v njem pa bi morali opredeliti, kaj je za šole obvezno in kaj je prepuščeno njihovi odločitvi glede na možnosti, ki jih imajo. Zadevo bi lahko uredili, če bi imeli dejavnosti natančno razporejene po datumih, nekatera tekmovanja pa naj bi potekala tudi med tednom, če na njih ne sodeluje veliko učencev. Nekatere akcije naj bi prišle na vrsto le vsako drugo leto ali pa naj bi določili tudi teden ali dva, in tedaj naj bi vsako leto potekale takšne dejavnosti.

Ta problem, ki povzroča na šolah veliko negotovost, bomo zadovoljivo rešili le s pravočasnim načrtovanjem. Tako bomo tudi omogočili vsem učencem, ki to želijo, sodelovanje na več področjih, precej pa bomo razbremenili tudi šole v zadnjem četrtletju šolskega leta, ko je dela več kot preveč. Se je čas, da nekatere zadeve uredimo že do letošnje jeseni.

BORIS ŽUŽEK

Za zdrave razmere — normalne normative

Pripombe Društva pedagogov za telesno kulturo Kranj in Tržič k predlogu za spremembo normativov pri telesni vzgoji

Na aktivu učiteljev za telesno vzgojo, ki ga je sklical pedagoški svetovalec za telesno vzgojo Martin Rozman z Zavoda SRS za šolstvo 17. 4. 1986 v Škofji Loki, smo bili seznanjeni z novim predlogom za spremembo normativov pri telesni vzgoji. Normativi so bili zadnja leta že tako previsoki (najmanj 16 učencev v vadbeni skupini), novi predlog pa predvideva najmanj 18 učencev (to pomeni, da bi se tedaj, če je učencev manj kot 18, le-ti združili v dve skupini in je torej lahko celo 34 učencev skupaj!). To seveda ni sprejemljivo ne za učence ne za učitelje, ki so odgovorni za zdrav razvoj mladega človeka. Znano je namreč, da so delovne razmere v večji skupini v telovadnici slabe: slab zrak v prostoru, prah, nevarnosti za poškodbe učencev in učiteljev, čezmeren hrup in prostorska utesnjenost.

Nezadovoljni so učitelji, ki pri preveč učencih v vadbeni skupini ne morejo biti ustvarjalni, z učenci ne morejo delati individualno — tako kot predvideva nov učni načrt — nezadovoljni so učenci, ker si pridobijo premalo znanja in imajo premalo možnosti za gibanje.

Neustrezne pa so tudi druge razmere: za toliko učencev je premalo tušev, stranišč, vodo-vodnih pip in umivalnikov, pretesne pa so tudi garderobe (slučilnic ni dovolj).

Učenci imajo premalo rekvizitov (žoge, drobna in velika oro-

dja), pouk je pretežno frontalen. Zaradi slabe motivacije in ker si pridobijo premalo znanja, sodeluje čedalje manj učencev v zunajšolskih športnih dejavnostih (v šolskih športnih društvih); na posameznih šolah imajo po dve uri telesne vzgoje skupaj (blok ure) ali pa celo po spolu združujejo učence.

Učitelji telesne vzgoje predlagamo normativ od 14 do 18 učencev v vadbeni skupini. Prepričani smo, da bomo z boljšo obvezno telesno vzgojo pridobili ponovno več učencev v šolska športna društva, manj bo zdravstveno ogroženih (večja odpornost organizma) in manj bo mladostniškega nemira med mladimi.

Glede na vse omenjeno prosimo Izobraževalno skupnost Slovenije, da se zavzame za to, da bodo normativi normalni, saj bo tako pripomogla k zdravemu in humanemu delovnemu okolju in humanizaciji dela nasploh, ki je eden pglavitnih pogojev za nemoten in zdrav razvoj mladih. To pa je tudi eden od ciljev naše družbe in prav gotovo tudi izobrazovalne skupnosti, ki odloča o tako pomembnih zadevah.

V imenu Društva pedagogov za telesno kulturo Kranj in Tržič **SLAVA PELKO**, profesorica telesne in zdravstvene vzgoje, Srednja šola pedagoške, računalniške in naravoslovno-matematične usmeritve.

Obvestilo

ZBIRKE LOŠKEGA MUZEJA V ŠKOFJI LOKI SO ODPRTE VSAK DAN, RAZEN PONEDELJKA OD 9. DO 18. URE.

aktualno

Nadaljevanje s 1. str.

nejše učence; ti pa morajo imeti prav na tej šolski stopnji čim bolj diferencirano učno svobodo, raznovrstne spodbude in individualizirano učno pospeševalno pomoč.

Pomanjkanje teh temeljnih možnosti za kakovostno srednjo šolo nas je prisililo k preobrazbi srednješolske reforme. Mislim, da mora naša Zveza pospešeno podpreti njene temeljne namene, ki so za zdaj usmerjeni predvsem na naravnostno usklajevanje nadaljnje izobraževalnih in poklicno usposobitvenih funkcij »gimnazijskih« smeri, hkrati pa moramo vztrajati, da se bodo te preobrazbene težnje prenesle tudi na druge smeri usmerjenega izobraževanja. Tod so ti problemi še večji in enotna vzgojno-izobraževalna osnova pa tudi kasnejši preveč enotni strokovni programi v različnih težavnostnih smereh še bolj zavirajo šibkejši in zmožnejši učence. Že v prvih razredih je nujno diferencirano izobraževanje in usposabljanje učencev, da bi bilo bolj prilagojeno njihovim učnim možnostim in potrebam poklica oziroma nadaljnega izobraževanja. Po zdravi pameti, in še posebno ob tujih tovrstnih spoznanjih in izkušnjah, je jasno, da skupno in enotno srednješolsko izobraževanje učno najšibkejših in učno najmožnejših učencev zavira ene in druge.

Vendar naj bi potekalo to različno zahtevno šolanje čim bolj pod enotno šolsko streho in z enotnimi učiteljskimi zbori, da bi bila tudi po tej poti olajšana učencem optimalnejša prehodnost med posameznimi zahtevnostnimi stopnjami.

Mladini čim bolj enake možnosti za vzgojo in izobraževanje

Naslednje področje, ki je vselej močno zaposlovalo našo Zvezo, mora biti njeno prizadevanje za čim bolj enake in demokratične vzgojno-izobraževalne možnosti vseh mladih ljudi, ne glede na njihov socialni izvor in gnotne možnosti. Tudi glede tega razmere niso ugodne, pričakovati pa je, da se bodo v teh družbeno težkih časih še poslabševale. Namesto enakosti teh možnosti, kar je ena izmed temeljnih zahtev demokratične družbe in njenega enotnega šolskega sistema, nam ta sistem v praksi vse bolj izirva otroke nižjih in revnejših socialnih plasti in okolij. Dokazi za to trditve se še kar množijo: npr. upadanje delavskih in kmečkih otrok v predšolskih vzgojnovarstvenih organizacijah, zmanjševanje števila ur za »malo šolo« v gospodarsko šibkejših občinah, čedalje več ponavljalcev in zastoj podaljšane bivanja, ki je namenjeno predvsem učencem nižjih socialnih plasti, razlike med občinami glede uresničevanja enotnih učnih programov in še zlasti v pestrosti interesnih dejavnosti šol, polarizirano vključevanje učencev v te dejavnosti in fakultativni pouk glede na njihov socialni izvor itd. Na srednješolski stopnji se kažejo ti socialni vzgojno-izobraževalni razslojevalni pojavi predvsem v tem, da je v bolj pasivnih okoljih vedno več osnovnošolskih absolventov, ki ne nadaljujejo šolanja, nadalje v nenavadno številnih oddelkih s skrajšanimi programi, v stihjskem, strokovno nevednem zunanem diferenciranju učencev

že v prvem razredu usmerjenega izobraževanja, v socialni elitnosti (izobrazbena naj kar ostane) »gimnazijskih« izobraževalnih usmeritev, v izobraževalnem zapiranju revnejših učencev v revne izobraževalne možnosti svojega še revnejšega bivalnega okolja, ker ni štipendij za šolanje zunaj doma ipd.. Vse te posledice se prenašajo tudi na višje in visoko šolstvo. Izražajo se predvsem v »desno« pomaknjeni krivulji visokošolcev ali v tem, da prevladujejo premožnejši študenti.

Kje bi potemtakem morale biti resnične ločnice med našo in tujo šolo? Nenehno moramo imeti pred očmi, da za resnično demokratičnost in humanost nekega šolskega sistema, za enakost vzgojno-izobraževalnih možnosti ne zadostujejo napredni sistemski ukrepi, na stičaj odprta šolska vrata in formalna šolska enakopravnost. Tudi tedaj ne, kadar so hkrati zagotovljene ekonomske možnosti, npr. štipendije in internati, ki omogočajo šolanje tudi socialno šibkejšim učencem, čeprav je to nad vse pomembno za socialistično šolo. Še zmeraj veljajo Leninove besede, da se odloča bistvo razredne šole ob vprašanju, komu je dostopna.

denti. Nekako se vračamo v čase, ko je bila kariera mladega človeka odvisna od tega, katero šolo je končal, danes bi dodali še, s kakšnim uspehom, predvsem pa od njegovih staršev, njihovega socialnega položaja in ugleda.

Pa še pripomba pod črto: Ko se potegujemo za večjo šolsko varnost socialno šibkejših učencev, se nam sama po sebi vsiljuje potreba, da bo morala naša Zveza razširiti svoje delovanje še na sindikalno področje in se zavzeti za že marsikje socialno ogroženega in že kar obubožanega učitelja, zlasti upokojenca, za čast in dostojanstvo učiteljskega poklicnega stanu. Brez tega temeljnega pogoja, ob katerem so odpovedali vsi po vrsti, od obla-

sti, prek sindikata do samoupravnih interesnih skupnosti, bo ostala Zveza kmalu brez svojega delovnega partnerja in akcijskega zaledja.

Kako iz globoke in vsestranske krize vzgoje

Omenimo še kakšno ožjo pedagoško-didaktično sestavino kakovostnega pouka. V tej zvezi se mi zdi dokaj nerazčističen odnos med vzgojno in izobraževalno vlogo naše šole. Več se ukvarjamo s prvo, denimo z

idejno, delovno, obrambno, domovinsko, socialno in še s kakšno vzgojo, vendar pretežno zunaj in mimo pouka. Pričakovati je, da bo v današnjih kaotičnih časih, ko slabijo pozitivni, naraščajo pa negativni funkcionalni vplivi okolja, teh vzgojnih pritiskov na šolo še več.

Čeprav ne podcenjujem vzgojne vloge šole, sem prepričan, da je usodno odvisna od kakovosti pouka in izobraževanja ter od pestrih prostorašnih interesnih dejavnosti mladih. Za tako imenovano »čisto«, »immanentno« ali »vzgojno« šolo čedalje manj primerna in usposobljena. Zaradi velikosti šol, visokih normativov, odtujenosti med učitelji in učenci,

preobremenjenega in preutrujenega učitelja, neuglednosti učiteljskega poklica, njegove nizke avtoritativnosti ipd., se taka vzgoja ponavadi spreverja v mladini tako zoporno paraliziranje, verbaliziranje, šablonsko prepričevanje, ideologiziranje, v paternaliziranje ipd. ter v še huje preprečevalne, kazenske in druge represivne ukrepe. Poleg tega so tudi za nas aktualne mnoge razprave v svetu, ki dokazujejo, da postajajo vzgojne norme vse relativnejše, generacijsko močno diferencirane in kot take predvsem osebna stvar vsakega posameznika in družine, da jo vzgaja v globoki vsestranski krizi in toliko manj uspešna, kolikor bolj zamegljujejo družbene krize jasnost prihodnosti ali kolikor manj morajo prevzemati starši in učitelji odgovornost za uspešno prihodnost mladih rodov. Tem oviram je treba dodati še vzgojno tekmovalnost različnih socializacijskih dejavnosti zunaj šole, kot so množična občila, propaganda, neformalne tovariške skupine in še mnoga druga funkcionalna vzgojna sredstva.

Namesto tako pogosto dogmatičnega neposrednega vzgojnega sloga bi morali poskrbeti za posrednejše vzgojne oblike, ki omogočajo mladini več dejavnega in svobodnega povezovanja z naravno in družbeno resničnostjo, svobodno in kritično primerjavo z njo, iskanje svojega mesta v današnjem in jutrišnjem času, kritično in samostojno oblikovanje osebne in družbene zavesti. Če želimo preiti na to vzgojno pot, ne moremo mimo pestrih in vrednostno bogatih prostorašnih de-

javnosti, predvsem pa moramo veliko bolj izrabiti vrednostne sestavine učnih vsebin in učnih del, torej njihove oblikovne in socializacijske možnosti, pa so v pristojnosti šole in edino ona zmora, seveda če je kakovostno vzgojno-izobraževalno delo usposobljena in usmerjena enostransko, le štrilnostno in kvalifikacijsko, ima v svojem izobraževalnem programu dovolj možnosti za splošno izobraževanje in kulturno ter osebnostno oblikovanje mladih rodov.

Skozi to prizmo moramo opazovati naše temeljne šolske vzgojno-izobraževalne možnosti, npr.: zdajšnje reformirano izobraževanje, zlasti osnovnošolskega učitelja, vključno enostranski strokovno intelektualistični režim univerze, npr. večni problem učnih načrtov, učbenikov, učnih pripomočkov, učne tehnologije in druge učne pomoči šoli in učitelju, ki upajo že od začetka 80-ih let, ko začele te službe in nekatera sredstva pri Zavodu za šolstvo s beti ali celo izginjati, krepiti se je začela njegova nadzorna vloga. Če dodamo k temu še stimuliranje in malodušje učitelja, ki ima vse manj možnosti in volje za strokovno spoprijemanje, potem ni pristranski sklep, da ima naša šola zelo skromne možnosti za boljše kakovost vzgojnega in izobraževalnega dela. Nemudoma je treba zaustaviti te nazadujoče tokove in storiti vse za hitrejšo notranjo preobrazbo šole. Pri tem imamo veliko možnosti in tudi veliko odgovornost pedagoške strokovne in znanstvenoraziskovalne ustanove.

NUŠA KOLAR

Prehod iz male šole v osnovno šolo moramo spopolniti

Mala šola, uvedena v naš vzgojno-izobraževalni sistem pred dobri dvajsetimi leti, uzakonjena kot obvezna leta 1980, spada med ukrepe olajšane prehoda otroka v šolo, zlasti s socializacijo, h kateri posebno veliko pripomore. Manj učinkovita pa je mala šola pri drugih nalogah, ki naj bi otroku olajšale prehod v šolo. Glede tega, s kakšnim znanjem, s kakšnimi spretnostmi in sposobnostmi — če je to sploh potrebno — naj bi otrok prišel v šolo in s kakšnimi metodičnimi prijemmi naj bi vse to otroku podali, pa različne male šole pogosto delujejo neenotno; preveč so odprte za eksperimentiranje, uvajanje nepreverjenih, sistemsko neusklajenih zamisli. Ne moremo govoriti o enem programu male šole, saj je teh več; iz omenjenih vzrokov tudi pogosto narašča obseg programov, tako tudi obremenjujejo. Velikokrat se zgodi, da se ne uresničijo prvotne zamisli, ker za vse prebogato zmanjka časa itd.

Posebno problematična in pomanjkljivo zasnovana je mala šola v različici tako imenovane »pogojne« male šole, namenjene otrokom, ki se še niso odločili za vstop v šolo, hočejo pa — natančneje — tako hočejo njihovi starši — za vsak primer zadostiti obveznostim male šole in se tudi izogniti ponavljanju istega programa v dveh zaporednih letih (če bi se vstop v šolo kasneje odložil).

Največja pomanjkljivost, ki jo lahko opazimo mali šoli še danes — morda kot posledico že omenjene programske nedorečenosti in neenotnosti — pa tudi osnovni

šoli, je, da še ni dosežena zadovoljiva povezava in nepretrganost vzgojno-izobraževalnega procesa na obeh stopnjah.

Raziskava, ki jo je opravil Pedagoški inštitut leta 1983, je pokazala, da stiki med predšolsko in osnovnošolsko stopnjo vzgojno-izobraževalnega procesa ne zadovoljujejo; bolj kot načrtovani in redni so priložnostni. Tako obravnavana vprašanja pa kažejo, da sodelovanje ne zajema vse za celostno in nepretrgano vzgojno-izobraževalno delo pomembne problematike. Pokazalo se je, da je potrebno nadaljnje, vendar bolj načrtno in sistematično sodelovanje, z obravnavo vprašanj, ki zadevajo celotno oblikovanje otroka na predšolski in osnovnošolski stopnji.

Ocene, ki so jih v raziskavi navedle učiteljice o delu male šole, glede na naloge priprave na šolo in usklajenost z nadaljnjim šolskim delom, povedo zlasti tole: učitelji ne poznajo dovolj dela v mali šoli, da bi ga lahko objektivno in celostno ocenjevali. Nakazujejo tudi spornost in neenotnost meril, s katerimi učitelji ocenjujejo uresničevanje posameznih ciljev priprave otroka na šolo. Tako nas je raziskava opozorila tudi, da učitelji delo v mali šoli premalo poznajo, da bi ga lahko ustrezno ocenjevali in prispevali k nadaljnjemu oblikovanju programa male šole.

Raziskava je tudi pokazala, kako same vzgojiteljice vrednotijo cilje in načine dela v mali šoli, npr. pridobivanje spoznanj z igro, sproščenost razmestitve in gibanja v prostoru, delo v manjših skupinah, sodelovanje brez

dviganja rok, domače obveznosti itd. S svojimi ocenami so dale prednost tistim načinom dela in življenja otrok v mali šoli, ki so uvedeni in torej »preskušeni« glede na učinkovitost vzdrževanja »reda in discipline« že v osnovni šoli. Dokaj previdno pa so ocenjevale takšne načine dela, ki sproščajo. Smo pa v takem ocenjevanju videli bolj odziv na pogosto kritiko takih načinov v primerjavi z zahtevami »šolske discipline« kot pa resnično prepričanje vzgojiteljev.

Izhod iz stanja, na katero nas je opozorila leta 1983 končana raziskava (zanimivo bi bilo poz-

nati tudi stanje v zadnjih treh letih), vidimo v reševanju bistvenih, v razmerju predšolske vzgoje — osnovna šola pomembnih vprašanj (ne pa v reševanju posameznih neustreznih povezanih pojavnih oblik.)

Kot smo ugotovili, vzgojno-izobraževalni programi obeh stopenj niso usklajeni niti na stopnji okvirnega, še manj operativnega načrtovanja. V jasni, operativni predstavitvi, kaj delamo in kaj hočemo s tem doseči na posameznih starostnih stopnjah, pa vidimo pomemben prispevek k premostitvi ovir celotnega in nepretrganega dela.

VELJKO TROHA

Kaj pripomore k boljšemu pouku

Čeprav kakovost pouka ni najznačilnejša pozitivna sprememba sodobne šole, večina učiteljev meni, da se kakovost v zadnjih desetih letih le zboljšuje.

Kaj zboljšuje kakovost pouka? Učitelji štejejo med najpomembnejše: dejavnost strokovnih aktivov in zboljšane oblike strokovnega spopolnjevanja, spodbudnejše odnose med učitelji, učenci in vodstvi šol, torej večja demokratičnost v vzgojnem procesu in večje zanimanje staršev za razvoj otrok.

Učitelji navajajo tudi druge dejavnike: sodobno vsebino učnih načrtov, didaktično posodabljanje pouka, smotrno organizacijo vzgojnega in izobraževalnega dela, izboljšan gnotni položaj učitelja in delo svetovalnih delavcev. V zvezi z razlogi, ki pospešujejo zboljšanje kakovosti pouka, je treba ugotoviti nekatere razločke, ki jih opazimo, če ta pojav vrednotimo glede na tip šole. V celodnevni osnovni šoli močnejše poudarjajo kot razlog za zboljšanje kakovosti pouka predvsem izboljšane medsebojne odnose med učitelji in

učenci. To potrjuje tezo, da srečevanje učitelja in učenca v različnih vzgojnih okoliščinah ustvarja pristnejše medsebojne stike, večje razumevanje, strpnost. Vse to pa pripomore k večji demokratičnosti. Zelo pomembna razloga za zboljševanje kakovosti pouka za učitelje iz celodnevne šole sta tudi smotrna organizacija vzgojnega in izobraževalnega dela in zboljšanje učitelje v družbeno-gnotni položaj.

Če pri oceni kakovosti pouka ugotavljamo tudi razloge, ki ovirajo kakovostnejši razvoj pouka, tedaj delamo to z namenom, da bi jih poskušali v vzgojni praksi kar najbolj odstranjevati. Ti razlogi so predvsem: preobremenitev učiteljev z drugimi nalogami, nespodbudno nagrajevanje učiteljev, neugodne gnotno-tehnične razmere, neustrezen učni načrt in prevladujoče nenapisano stališče, naj vsak otrok napreduje v naslednji razred ne glede na izpolnjene pogoje za neustrezno strokovno spopolnjevanje učiteljev, pretirano sestankovanje na osnovni šoli, ne-

demokratični odnosi na šoli, nekoliko manj pa nesmotna organiziranost (delovna in samoupravna).

V zadnjih letih prodirajo v osnovno šolo tudi druge dejavnosti in jo zboljšujejo. Obenem se ohranja pouk kot osrednja skrb učiteljevega vzgojno-izobraževalnega dela. Zaradi drugih dejavnosti osnovna šola ne pridobiva novih delavcev. To pomeni, da se učiteljeva preobremenjenost, povečuje in da ne more toliko pozornosti nameniti kakovosti pouka. Ocena, da obremenjenost ovira kakovost pouka, je s tega vidika utemeljena. Nespodbuden gnotni položaj učitelja in osnovne šole pa tudi sam po sebi sproža čezmerno obremenjevanje učiteljev, saj le-ti prevzemajo dodatne naloge, da bi si zboljšali svoj gnotni položaj. Tako posredno sprožajo tudi druge mehanizme, ki dolgoročno pome-nijo slabšanje kakovosti pouka in drugih sestavin vzgojnega dela šole. Ti mehanizmi namreč odpirajo možnosti za povečevanje učiteljeve obveznosti (od 22 do 25 ur?). V tem vidimo neposredno povezanost učiteljeve obremenjenosti, gnotnega položaja in nespodbudnega nagrajevanja in počasnega zboljševanja učiteljevega dela. Razbremenitev učitelja in ustvarjanje takšnih razmer, da bo učitelj več časa namenjal svojemu strokovnemu in pedagoško-psihološko-didaktičnemu spopolnjevanju, to je širši pripravi organizacije in izvedbe pouka in drugih dejavnosti, je pomembna usmeritev pri zboljševanju kakovosti vzgojnega dela pri pouku.

Učiteljev vpliv na kakovost pouka je najbolj viden tedaj, če učitelj neposredno del z učenci, če dela v strokovnem aktivu in če sodeluje s starši, pri drugih oblikah pa precej manj (aktivno delo v učiteljskem zboru, v samoupravnih organih na šoli in zunaj nje, učiteljevo sodelovanje v strokovnem revialnem tisku itd.). Razumljivo je torej, da vidijo učitelji edini pogoj za

kakovost pouka predvsem v posrednih oblikah možnosti, takšne razmere, ki bi omogočale, da bi lahko še bolj uresničevali neposredno vzgojno de-

V tem učiteljevem prizadevanju za zboljšanje pouka vidimo dve bistveni pomanjkljivosti. Prva je ta, da učitelji ne vidijo možnosti, da bi kot samoupravljalci na različnih ravneh školskega sistema lahko zboljšali širše družbene, kadrovske, gnotne razmere za delovanje šole in seveda kakovosti pouka njej. In druga: učitelji ne vidijo možnosti za zboljševanje pouka v strokovnem pospeševanju ustreznih kakovostnih pogojev zboljševanja pouka, ki jih lahko ponujajo prav učitelji in njihovi drug. Tudi v tem se kaže, da kakšna vdanost naših učiteljev, da bodo ustrezne rešitve našli, to, da bodo usposobljeni teoretično, sami pa bodo poskušali to izvesti v praksi. So torej razlogi, bi bilo treba narediti kaj več organiziranja in spodbujanja učiteljevega strokovnega pedagoškega dela.

Ne moremo mimo tega, da bi povezovali s tako nespodbudnimi možnostmi, kakršne učitelji za strokovno uveljavljanje tudi vlogi pedagoške službe in njeno dosedanje usmerjenosti v nadzor kot pa v spodbujanje učiteljeve ustvarjalnosti strokovnem in pedagoškem področju. Ali ni tudi to, da je služba organiziranja predvsem strokovno spopolnjevanje, tem pa ni toliko spodbujanje učiteljev, nekoliko uspalavo strokovne težnje takšnih učiteljev, ki so sposobni in voljni tudi dajati prispevati k uveljavljanju našega delovnega področja. Vse to pa ni toliko spodbujanje učiteljev, nekoliko uspalavo strokovne težnje takšnih učiteljev, ki so sposobni in voljni tudi dajati prispevati k uveljavljanju našega delovnega področja. Vse to pa ni toliko spodbujanje učiteljev, nekoliko uspalavo strokovne težnje takšnih učiteljev, ki so sposobni in voljni tudi dajati prispevati k uveljavljanju našega delovnega področja. Vse to pa ni toliko spodbujanje učiteljev, nekoliko uspalavo strokovne težnje takšnih učiteljev, ki so sposobni in voljni tudi dajati prispevati k uveljavljanju našega delovnega področja.

JANEZ SAGADIN

Reforma — izjemno zahtevno in odgovorno delo

Nečelo, naj vsaka šola oziroma vzgojno-izobraževalni program pripravljajo učence za neposredno vključitev v delo in za nadaljnje izobraževanje je dobilo popularno ime »odpravljanje dualizma v srednjem šolstvu«. Z zahtevo po premagovanju takšnega dualizma je reforma merila predvsem v gimnazijski del starega šolskega sistema, saj so štiri letne srednje strokovne šole že v starem sistemu pripravljale učence za neposredno vključitev v delo in za nadaljnje izobraževanje. Menim, da je v togosti pojmovanja in zlasti praktičnega uveljavljanja načela, naj vsaka šola pripravlja učenca tako za delo kot za nadaljnje izobraževanje, velik del krivde za to, da je bil gimnazijski del starega šolskega sistema razmeroma najslabše reformiran. V družboslovju, humanistiki in naravoslovju smo dobili vzgojno-izobraževalne programe, ki jih je reforma hotela glede omenjenih dvojnega zahteva (izobraževanje za delo in nadaljnje izobraževanje) na silo izenačiti s področji, na katerih je vključevanje v delo neposredno po končani srednji šoli že tradicionalno, bolj možno in bolj družbeno potrebno, kot pa je to možno in potrebno v družboslovju in humanistiki in naravoslovju, kjer pelje neposredno v delo predvsem šele višja ali visoka izobrazba, to velja za družboslovje in humanistiko sedveč še bolj kot za naravoslovje.

Tudi javnost se je pri svoji kritiki reforme osredotočala zlasti na zgrešeno reformo gimnazijskega dela starega šolskega sistema. Kljub omenjeni zgrešenosti ali pomanjkljivosti reformnih rešitev za družboslovje, humanistiko in naravoslovje pa je reforma vendarle tudi na tih področjih prinela nekaj dobrega, češar pri popravljanju dosedanjih reformnih rešitev ne bi smeli spregledati. V mislih imam sistemsko skrb, da se tistim diplomantom srednjih šol s področij družboslovja, humanistike in naravoslovja, ki ne nadaljujejo šolanja na višjih in visokih šolah ali ki pri študiju na teh šolah ne uspejo, omogoči na podlagi končane srednje šole vključitev v delo in usposobitev za ustrezna dela. Ta skrb mora dobiti tudi pri prenovi programov sistemsko rešitev.

Razmerja med splošno, strokovno-teoretično in strokovno-praktično izobrazbo v vzgojno-izobraževalnih programih so eden zmed temeljnih in trajnih problemov reforme. Samo evalvacijske raziskave seveda tega problema ne morejo rešiti, lahko pa opozarjajo na vrzeli glede posameznih vrst izobrazbe, na premajhno povezanost in usklajenost med njimi ipd. Na vse to so raziskave že opozorile, pričakujemo pa še dodatna opozorila in spodbude iz racionalne evalvacije.

Ker je spremembe v strukturi dela in z njimi povezane izobraževalne potrebe združenega dela težko dovolj podrobno napovedovati, je z vidika prihodnjih potreb dela gotovo zanesljivejša splošnejša kot pa vsebinsko zoženo izobraževanje, saj se bo splošnejše izobraževanje delavcev gotovo lažje prilagajal prihodnjim, težko napovedljivim potrebam dela kot pa ozko izobražen delavec. (S tem pa seveda nečem reči, da je edini cilj izobraževanja streženje potrebam dela. Splošnejša izobrazba je smotrna tudi z vidika nadaljnje izobrazbe učenca in z vidika njegovega osebnostnega razvoja.) V tem smislu bo smotno upoštevati načelo, naj učenci pridobijo čim splošnejšo strokovno izobrazbo, s čim širšo splošno izobrazbeno osnovo. Tako s področja splošne kakor s področja strokovne izobrazbe pa je treba včleniti v vzgojno-izobraževalne programe spoznanja, ki so bolj temeljna in raz-

poti nazaj, hkrati pa moramo — tudi v korist poti naprej — vendarle biti pripravljeni tudi na potrebne korekture in izpopolnitve programov glede praktičnega

usposabljanja učencev med šolanjem, posebno v nekaterih programih, npr. pri kovinarstvu in strojništvu, tu je nadalje še zlasti obrt itd.

Iz vsega, kar smo povedali, se vidi, da se zavedamo reformnih pomanjkljivosti in težav, da pa ob njih nismo obupani pesimisti, da tudi ne kličemo vrnitve k staremu, marveč iščemo možnosti za odpravo pomanjkljivosti in za nadaljnje uspešno usmerjanje reformnega procesa. Ob tem pa moramo vedeti tudi, da je obvladovanje reformnega procesa, ki zajema hkrati vse srednje izobraževanje, izredno obsežno in strokovno izjemno zahtevno in odgovorno delo, odgovorno pa kajpak hkrati tudi politično. Moti se, kdor misli, da mu je glede tega, kako naprej, vse jasno in da je treba le slediti njegovi jasnovidnosti, pa bo vse v redu. Motil bi se tudi, kdor bi pričakoval, da bo v prihodnje tekla reforma brez slehernih pomanjkljivosti in zmot. Kako neki naj tako zamotan proces usmerjamo brez zmot? Gre le za to, da ne delamo napak, ki jih je moč vnaprej preprečiti. V tem duhu moramo za nadaljnje usmerjanje reformnega procesa združevati vse razpoložljive izkušnje in spoznanja, vse razpoložljive strokovne, znanstvene in politične sile. Pri tem pa tudi ne bi smeli zanemariti potrebe in smotnosti vzorčnega eksperimentalnega uvajanja, preizkušanja in prožnega dograjevanja (dodelave) raznih novosti, zlasti korenitejših, pred njihovo frontalno uvedbo v prakso.

ILIJA MRMAK

Vzgoja za prihodnost

Vzgoja za prihodnost ne more temeljiti na sprotne dodajanju pa tudi prenavljanju učne snovi v vzgojno-izobraževalnih programih, čeprav je to zmeraj potrebno. Zmeraj znova se bo postavljala zahteva, da je treba programe »posodobiti« in dopolniti z novimi znanstvenimi in drugimi spoznanji, pa tudi s splošnimi dognanji in vrednotami. To je nedvomno zahtevna naloga, ki jo bo treba opravljati čedalje hitreje in pogostejše. Opravljati je ni mogoče tako, da bi dodajali nove podatke in dejstva, temveč le s stalno sintezo le-teh, tako da izluščimo, kar je najbolj bistveno. Sicer bo vzgoja ostala na ravni sedanjosti, že ugotovljene in ne bo posegala v prihodnost. Vedno se bo bojevala med »starim« in »novim« in bo ostala pozitivistična. Doživljala bo kri-

tiko, da je zastarela. Zato je očitno, da po tej poti ni mogoče iz sedanje krize. Krize tudi ne bomo odpravili s ciljnimi načrtovanjem, niti s katalogizacijo znanja, ki naj bi pomagala, da se na pozitivistični podlagi skrijemo manj pomembne vsebine, vrzeli pa zapolnijo z novim, aktualnejšim. Še manj je problem mogoče rešiti funkcionalistično, s krčenjem ali črtanjem vsebin, ki nimajo neposredne funkcionalne vrednosti.

Tudi težnja, da bi s stalnim izobraževanjem (izobraževanjem po zaposlitvi, nadaljevanjem šolanja ali izobraževanjem v organizacijah združenega dela), rešili problem zastarevanja znanja, ne bo privedla do ustreznih rešitev. Rešitev ne bi bila dobra niti pod pogojem, če bi odpravili zdajšnjo neorganizir-

Več besede šolam in učiteljem!

Značilnost posveta: kritičnost, poštenost, dobronamernost

Posvet o razvojnih gibanjih v vzgoji in izobraževanju, ki je potekal 29. in 30. maja v Krškem, kjer je pred sto leti skupina naprednih pedagogov ustanovila prvo slovensko pedagoško društvo, nadaljuje izročilo dozdajšnjih velikih strokovnih posvetovanj slovenskih pedagogov (1950, 1960, 1971). Zelja, povedana na koncu posveta, naj bi bilo naslednje tako posvetovanje vsaj čez pet let, če ne že prej, je bila hkrati izraz ugodne ocene večine od 200 udeležencev, ki so zbrano sledili referentom in koreferentom ter z zavzetostjo sodelovali v delu po skupinah.

Za Zvezo društev pedagoških delavcev Slovenije je bil posvet tudi slavlje. Podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SRS, dr. Boris Frlec, ji je namreč podelil visoko državno odlikovanje — red zaslug za narod s srebrnim vencem.

Posvetu so dali vsebinski okvir in usmeritev referati: Vloga pedagoških društev v razvoju vzgoje in izobraževanja pri nas (dr. Franc Strmčnik), Vzgoja in izobraževanje v dolgoročnem razvoju Slovenije (dr. Ilija Mrmak), Neprekinjenost in celovitost vzgojno-izobraževalnega dela v predšolski vzgoji (dr. Nuša Kolar), Nekateri značilni procesi in protislovja v današnji osnovni šoli (mag. Veljko Troha), Reforma srednjega izobraževanja in njeno nadaljnje usmerjanje v luči reformnih raziskav (dr. Janez Sagadin).

Uvodni referati, 16 pisnih koreferatov ter izkušnje in razmišljanja udeležencev so dali dovolj snovi za večurne razprave v skupinah, ki so obravnavale aktualna vprašanja predšolske vzgoje, osnovne šole, srednjega izobraževanja in usposabljanja pedagoških delavcev. Sklepe posveta bo oblikoval izvršni odbor Zveze in z njimi seznanil pristojne organe in pedagoško javnost, celotno gradivo posveta pa naj bi bilo kasneje tudi objavljeno.

Poročila o razpravah v skupinah so poudarila soglasje udeležencev s stališči uvodnih referentov. Različne so bile le ocene Pedagoškega inštituta: na njegov račun je bilo izrečenih več kritičnih pripomb, ki so jim delavci inštituta ugovarjali; končno mnenje, poudarjeno v sklepem delu posveta, pa je bilo: Pedagoški inštitut nam je nujno potreben, saj je raziskovalno delo eden izmed temeljnih pogojev za napredek vzgoje in izobraževanja. Žal je pri nas še premalo razvito, pa tudi premalo usklajeno s potrebami pedagoškega dela. V prihodnosti moramo zato zagotoviti pedagoškemu inštitutu boljše gnotne in kadrovske možnosti za delo.

Sklepna poročila so poudarila mnoga pomembna spoznanja in predloge iz skupinskih razprav.

V predšolski vzgoji naj bi pospešili raziskovalno delo in razvoj teorije ter poskrbeli za več priročnikov, ki bi dopolnjevali premalo razvito strokovno spopolnjevanje vzgojiteljic. Raziskave naj bi bile predvsem razvojne in ne samo opisne. Predšolski pedagogi se zavzemajo za čim boljše in notranje povezane programe srednjega in višjega šolskega izobraževanja vzgojiteljic; družba pa naj bi več storila za to, da bi imeli vsi predšolski otroci enake možnosti za zdrav telesni in duševni razvoj.

Razprave o osnovni šoli so izražale zaskrbljenost nad tem, da bomo imeli v prihodnje nemara predvsem učitelje — strokovnjake za določene predmete ali razrede, ne pa širše usposobljene pedagoge. Učitelji, ki prihajajo iz pedagoških šol, so že zdaj pomanjkljivo usposobljeni za mentorsko delo in vodenje interesnih dejavnosti, pa tudi premalo zavzeti so za to delo.

Tudi osnovnošolski učitelji potrebujejo več praktičnih priročnikov. Škoda, da je organiziranje strokovnega spopolnjevanja na šolah čedalje manj, čeprav se potrebe večajo.

ranost v organizacijah združenega dela in povečali obseg izobraževanja ob delu. Zasnova stalnega izobraževanja je nujna sodobnega časa, toda če jo uredimo na pozitivistični in funkcionalistični ravni, ne bo dala zadovoljivih dosežkov, ker se, povezana s pragmatizmom, lahko uresničuje na ravni stalnega »dopolnjevanja« praktičističnega »z delom povezanega« vzgajanja in izobraževanja v obliki raznih tečajev, »dodatnega izobraževanja« ipd. Tudi izobraževanje v delovnih organizacijah, čeprav se oblikuje v celosten sistem kot ustrezen in sestavni del družbenega vzgojno-izobraževalnega sistema, torej lahko po tej poti ohrani svoje sedanje pragmatistične značilnosti ali ostane na ravni prejšnjega »tovarniškega« izobraževanja. Podobno je tudi z izobraževanjem ob delu, ki na takšni podlagi ne bo nikoli doseglo ravni kakovostnega samoizobraževanja, še manj pa samovzgajanja. Dodajanje novih znanstvenih in drugih spoznanj, ki naglo zastareva, ostaja v tem primeru lepo zvenceno geslo. Potemtakem bi imeli prav tudi tisti, ki menijo, da ni nič hudega, če osnovno ali srednjo šolo, pa tudi fakulteto, malce zanemarimo, saj bo imel človek še pozneje dovolj priložnosti za izobraževanje. Na tem temeljijo tudi zdajšnje številne »kritike« naše šole, da ne usposablja »za življenje«, »za delo«.

Vzgoja za prihodnost mora postaviti v ospredje kakovost dela in usposabljanja, kakovost

učencevega in učiteljevega dela. To pomeni, da moramo spreminiti zdajšnji položaj in znova zasnovati naše vzgojne smotre. Vzgojni smotri, na vseh področjih bistveni za uresničevanje vzgojno-izobraževalnega dela, morajo biti usmerjeni v kakovost. Ta naj bi bila poudarjena že v osnovni vzgojno-izobraževalnih programih, pri izdelavi učnih načrtov in njihovem uresničevanju, pri vrednotenju dela učencev in učiteljev, pri financiranju vzgojno-izobraževalnih organizacij itd. Na vseh področjih naj bi bila poudarjena bolj kakovostna kot količinska merila, količinska pa naj bi bila včlenjena v kakovostna, ali naj bi se nanje neposredno opirala uporabna, storilnostna in druga merila.

Če se želimo izkoptati iz zdajšnjih neugodnih razmer in si zagotoviti trden, hiter in ustvarjalno revolucionaren razvoj, moramo tudi na področju vzgoje in izobraževanja uveljaviti kakovost.

Doseči to pa pomeni razviti človekove duhovne, sposobnosti glede na objektivne možnosti in po njih njegove želje, osebnostne opredelitve in hotenja. Posebno pozornost moramo nameniti razvijanju humanih vrednot in vrednotnih usmeritev, da bo vsak svoje izvirne in ustvarjalne sposobnosti usmerjal in razvijal tako, da bo s tem bogatil svoje osebno življenje ter ustvarjal duhovno bogato in humano življenje vse družbe in vsega človeštva.

z novimi programi kovinarsko-strojne usmeritve niso zadovoljni ne učitelji, ne učenci, ne uporabniki...

V nekaterih odročnih krajih postaja izobraževanje po osnovni šoli usodno odvisno od trenutnih potreb in tehnologije ter proizvodnih programov tamkajšnjih delovnih organizacij. Mladim, ki se po osnovni šoli zaposlijo, gre bolje kot tistim, ki nadaljujejo z izobraževanjem.

Srednje usmerjeno izobraževanje moramo v prihodnje razvijati bolj preudarno, načrtno in demokratično ter pri tem povežati izkušnje, zamisli in moči. Šoli moramo zagotoviti potrebno gnotno podlago in učiteljem pravično nagrado za delo; vzgoji in izobraževanju pa moramo zagotoviti tudi prepotrebno zaupanje učencev, staršev in vse družbe.

Vse, kar smo napisali o izobraževanju in spopolnjevanju učiteljev in vzgojiteljev, je dobilo potrditev tudi v skupini, ki je obravnavala to področje. Zavzela se je za bolj smotrno kadrovske politike in usmerjanje mladih v pedagoške poklice, za vsestransko pripravo učiteljev in urejen sistem strokovnega spopolnjevanja, ki bo povezan z napredovanjem.

Posvet v Krškem je ocenil razvojna gibanja in nakazal smeri prihodnjega razvoja predšolske vzgoje, osnovne in srednje šole. Kritičnost je bila vseskozi usmerjena v spopolnjevanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti in v izboljšanje podlage zanj.

Na koncu naj omenim še to, da so organizatorji in gostitelji lepo poskrbeli za počutje udeležencev. Šolski muzej je pripravil priložnostno razstavo ob stoletnici pedagoških društev, učiteljski pevski zbor Emil Adamič pa je pripravil koncert za udeležence in javnost. Obsežen delovni program je dopolnilo tovariško srečanje, ob koncu pa še ogled nekaterih znamenitosti Krškega in okolice.

JOŽE VALENTINČIČ

aktualno

nove
knjigePriročniki za pouk
angleškega jezika

Izdala založba Oxford University Press

Cankarjeva založba je sklenila z britansko založbo Oxford University Press pogodbo o dolgoročnem sodelovanju, po kateri bo poslej zagotavljala stalen uvoz strokovne literature za pouk angleškega jezika kot tujega jezika. Literaturo bo mogoče kupiti za dinarje.

Založba Oxford University Press je izdala svojo prvo knjigo že leta 1478. Do sredine devetnajstega stoletja se je Oxford University Press ukvarjal bolj ali manj le s tiskanjem knjig, danes pa je to velika mednarodna izdajateljska in založniška hiša, ki izdaja več kot 2000 knjig na leto in ki ima podružnice v več kot 25 državah. Oxford University Press je oddelek slovite oxfordске univerze, to pa je prav gotovo zagotovilo za visoko strokovnost izdaj te založbe.

Založniško delovanje OUP je osredotočeno na tri področja, in sicer:

- na področje znanstvene literature, ki je namenjena predvsem oxfordski univerzi,
- na pouk angleškega jezika kot tujega jezika — izdajajo učbenike, slovarje, slovnice in dodatno gradivo,
- na otroško literaturo.

Za učitelje angleškega jezika je zanimivo predvsem drugo področje, na katerem temelji tudi sodelovanje Cankarjeve založbe in OUP.

Stalno strokovno spopolnjevanje učiteljev tujega jezika poteka v naši republiki načrtovano in sistematično v okviru predavanj, aktivov in seminarjev. To pa ni dovolj. Za svojo strokovno in metodično rast potrebuje učitelj tudi in predvsem kakovostno strokovno literaturo kot podlago za stalno samoizobraževanje. Dober, sposoben sodoben učitelj mora poznati tako teorijo kot prakso svoje stroke. Sposoben mora biti nadalje prenesti teorijo v produktivno prakso, kritično mora znati presoati vse znanstvene dosežke in biti sposoben izbrati tisto, kar ustreza našim ciljem in razmeram. Najti pravo in najkrajšo pot do znanja — to je skrivnost dobrega pouka.

Za tako obliko samoizobraževanja pa potrebuje učitelj dobro strokovno literaturo. To pa že dolgo časa pogrešamo na policah naših knjigarn. Na seminarjih nam tuja predstavnostva v naši državi vedno pripravijo sicer odlični prikaz najodobnejše strokovne literature, toda dobiti to literaturo je bilo do sedaj težko, skoraj nemogoče. Cankarjeva založba pa s svojim sodelovanjem z Oxford University Press odpira nove možnosti za nabavo te nujno potrebne literature.

Cankarjeva založba in Zavod SRS za šolstvo sta maja pripravila skupno predstavitev nekaterih naslovov iz bogatega programa OUP. Predstavitve so bile v Ljubljani, Novi Gorici in Mariboru, vabljeni pa so bili vsi učitelji angleškega jezika na osnovni in srednji šoli. Vabilu se je odzvalo precej učiteljev. Na predstavitev, ki jih je spremljala tudi razstava knjig iz programa OUP, so sodelovali: profesor Stanko Klinar in njegov asistent s Filozofske fakultete v Ljubljani, mag. Dušan Gabrovšek, profesorica Barica Kranjec z DU Boris Kidrič, urednica Susanna Harsanyi iz Oxforda in Nevenka Seliskar, pedagoška svetovalka za tuje jezike z Zavoda SRS za šolstvo.

Profesor Stanko Klinar in magister Dušan Gabrovšek sta predstavila do zdaj gotovo največji uspeh založbe OUP, to je, Hornbyjev Advanced Learner's Dictionary of Current English Coadice. Kot je povedal mag. Gabrovšek je bil A. S. Hornby (1898—1978) eden največjih strokovnjakov na področju angleščine kot tujega jezika. OALDCE pa je eden najboljših enojezičnih slovarjev angleškega jezika za tuje. V nadaljevanju svoje predstavitve je mag. Gabrovšek orisal zgodovinski nastanek tega slovarja in njegove poglavitne značilnosti. OALDCE je standardni priročnik na področju angleščine kot tujega jezika predvsem zaradi svojega temeljnega načela, namreč slovar tuju ne pokaže le kaj beseda ali fraza pomeni, ampak tudi, kako se jezik v resnici uporablja. Urednica Susanna Harsanyi je predstavila značilnosti programa ELT (pouk angleškega jezika). V kratkem času, ki ga je imela na voljo, je težko natančno predstaviti tako obsežno

področje, zato se je omejila le na najznačilnejša dela s področja učbenikov, slovarjev, slovnice in dodatnega gradiva. Lepo je grafično ponazorila tudi različne prijeme pri pouku tujega jezika in »type« učiteljev, ki uporabljajo določeni prijem in seveda tudi literaturo, ki jo OUP diferencira prav na podlagi teh različnih načinov pouka tujega jezika.

Vsak učitelj angleškega jezika prav gotovo nima možnosti, da bi sam pregledal ves program OUP in izbral tisto, kar je zanj najprimernejše. Zato so svetovalci za tuje jezike Zavoda SRS za šolstvo priskočili učiteljem na pomoč in pregledali program OUP ter pripravili seznam literature za pouk angleškega jezika (ELT Books and Literature) založbe Oxford University Press za leto 1986. Seznam so prejeli vsi udeleženci predstavitve.

Seznam je razdeljen na več delov. V prvem je navedena strokovna literatura založbe OUP, ki je uvrščena v seznam strokovne literature za učitelje v vzgojno-izobraževalnih programih srednjega izobraževanja in je torej sestavni del učnega načrta za angleški jezik. Nova literatura je že uvrščena v prenovljene učne načrte za programa družboslovno-jezikovna dejavnost in naravoslovno-matematična tehnologija, v druge programe pa bo vključene v prenovljene učne načrte v naslednjem šolskem letu. To literaturo morajo poznati in uporabljati vsi učitelji angleškega jezika v srednji šoli. Seznam obvezne literature ni dolg. Pri uvrstitvi strokovne literature v učni načrt smo se zavedali, da šole za to nimajo dosti denarja in smo se zato odločili le za najnujnejšo literaturo. Ob Hornbyjevem slovarju, ki ga šole že večinoma imajo, priporočamo pa nabavo nove izdaje iz leta 1985, smo v seznam uvrstili še slovnice z vajami in drili ter uporabno slovnico in delo Function in English. Opozorjamo zlasti na zadnjo publikacijo, saj je to prvo zaokroženo delo, ki klasificira angleške jezikovne elemente po njihovi funkcijski rabi. Vsaka funkcija je prikazana na treh uporabnostnih ravneh: v nevtralni rabi, neformalni rabi in formalni rabi in povezana s seznamom slovnicih struktur, s katerim je pač mogoče določeno funkcijo uresničiti.

V drugem delu seznama je navedena literatura, ki jo priporočamo tako učiteljem, v osnovni, kakor v srednji šoli. Ta literatura naj rabi kot dodatno gradivo za uresničevanje snovi učnega načrta, za izbor posameznih vaj in tipov vaj, nadalje kot pripomoček za seznanjanje s kulturo in zgodovino jezika, ki se ga učenci uče. Literaturo je mogoče uporabiti tudi kot dodatno gradivo za razvijanje jezikovnih spretnosti in ravni, zlasti besedila in slovnice. Učitelj bo v gradivu našel bogat izbor tehnik in prijemov za komunikativno metodo pouka angleškega jezika in ne nazadnje je ta literatura tudi vir za učiteljevo samoizobraževanje na področju metodike pouka tujega jezika. Učiteljem srednjih šol pa rabi še kot dodatno gradivo za pouk jezika, za stroko. V seznamu je označen tudi vzgojno-izobraževalni program, za katerega to literaturo priporočamo.

Tretji del seznama pa obsega literaturo za dodatni pouk in za individualizacijo pouka za učence, posebej za učence osnovne šole in posebej za učence srednje šole. V šolski knjižnici naj učitelj razvrsti to literaturo po stopnjah zahtevnosti na osnovi besedila v posameznih izdajah.

Literatura, navedena v drugem in tretjem delu seznama, seveda ni obvezna, priporočamo pa, da šole, po svojih denarnih zmoglostih in v dogovoru z učitelji tujega jezika, določijo prednostno lestvico literature in tako postopoma kupujejo dela, navedena na seznamu.

Ob koncu predstavitve je profesorica Barica Kranjec predstavila štiri možne učbenike za pouk angleškega jezika na Delavski univerzi. Ob tej predstavitvi je profesorica Barica Kranjec podala še izredno zanimiv prikaz zasnovane učbenikov na sploh in prikazala tudi merila, po katerih učbeniko in oblikovno ocenjujemo učbenike.

NEVENKA SELISKAR

Lesene harfe
in Šavrinke kot izziv

Jate učencev se na kulturne in naravoslovne dneve razletijo zdaj bolj zdaj manj usmerjeno (— organizirano) po bližnji okolici, ne da bi slutile in vedele, mimo kolikih zanimivosti drvi, ko se jim mudi na cilj. Povedano s primerom, se trudijo premakniti granitno skalo, ne privzdignejo pa nobenega kamna in kamenčka, pod katerim je vse živo življenje. V primerjavi z znamenitim, kulturnim hramom so taki kamni ves narodopisni drobci, ki v tako imenovanem zgodovinskem spominu tiho ugašajo. Vendar tako predmeti kot ljudje, s katerimi so bili v preteklosti tesno povezani, še živijo, je pa resnično skrajni čas, da jih, kolikor je mogoče, otmemo pozabi.

Vsebinska kulturnih in naravoslovnih dni bo počasi zvođenela, če je izvajalci dejavnosti ne bodo bogatili z novimi zamislimi. Po budo dajoje Lesene harfe. Avtor Ladislav Lesar je obredel domovino po dolgem in počez in v knjigi oživel kulturnozgodovinsko vrednost slovenskega — kolcol! Portreti ljudi in predmetov v njej so vzorčen zgled, kako se da opazovati podrobnosti velike celote. Naravoslovne in kulturne dejavnosti so priložnosti, da šolarji odkrivajo in dokumentirajo umirajoče starostnosti slovenskega podeželja in da o njih obveščajo ustrezne ustanove: inštitute, muzeje, galerije. Njihov odnos do duhovne in materialne kulture bo ob tem dobil drugačno težo, ker se bo hranil iz živega stika z ljudmi in predmeti. Kulturne in naravoslovne dejavnosti naj tudi ne bi bile zgolj akcija določene dne. Preniknejo naj v učenčev in učiteljevo zavest in bogatijo celoten vzgojno-izobraževalni proces. Šole naj bi razširile v tem smislu, da bo pouk ak-

tualiziran ves čas. Štiri urice, ki jih učni načrt v sedanjem času namenja npr. za aktualizacijo pouka materinščine, so milo rečeno, smešnost. Ob učbeniku Blaže in Nežica v nedeljski šoli je bilo priložnosti za aktualizacijo, kar jo hočete!

Ladislav Lesar je pisal Lesene harfe iz lastnih nagibov in nuje časa. Marjan Tomšič Šavrinke prav tako. Vsaka pokrajina ima, ali je vsaj imela, svoje »šavrinke«, pa se tudi do te dediščine obnašamo brezbržno. Spoznati in poznati bi jo morali že mladi ljudje, saj so le oni naravna nit zgodovinskega spomina. Šola naj bi našla čas in priložnost tudi za to, včasih resda povsem mitološko stran življenja. V učnem načrtu za narodno blago ni kaj prida prostora, ne za kulturne temelje grško-rimske preteklosti. Učitelj se lahko na vse načine prizadeva, da bi učenci ob njegovi razlagi dojemali globlji pomen primer: ko bova onstran Haronovega broda, kaj let mi je napredla Parka, ne spravi vkup darov potrebnih Pluta..., uspeh pa je neznan. Nedoživete ostajajo tudi ljudske pesmi, najsi bo Pegam in Lambergar ali Mlada Zora. O novih pogledih na slovensko ljudsko pesem se v šoli komaj kdaj pogovarjamo (A. Goljevšek: Mit in slovenska ljudska pesem, LJ. 1982). Šavrinke kajpada niso ljudska pesem in tudi nikakor »mladinsko« leposlovje, a bi bilo škoda, če ne bi našle vsaj v interesne skupine šolarjev. Ti bi ob mentorjevem prispevku zmogli dojeti resnico o posebnosti vsake pokrajine in njenih ljudi. Da to ni nedosegljiv cilj, dokazuje kar avtor Šavrinke. Njegovi učenci so zbrali že veliko gradiva o istrski duhovni in materialni kulturi.

BERTA GOLOB

Ko zaživijo stvari
iz preteklosti...Založba kaset in plošč RTV Ljubljana in založba Borec
sta izdala kaseto in knjigo Berte Golobove

Ko je pri založbi Borec prvič izšla knjiga Skrinja iz babičine bale, so se pripravljali domislili, da bi bilo mogoče izbrati odlomke iz tega proznega besedila in jih pripraviti v radijski obliki. Avtorica Berta Golobova je tako nekaj najznačilnejših pripovedi povezala v celoto, pripravljeno besedilo pa je izdala Založba kaset in plošč z naslovom Babičina skrinja. Pripoved izhaja od babičine skrinje, ki jo je kot nevesta pripeljala k hiši, nato pa se pred njo razpre kmečko življenje s številnimi značilnostmi, z vsem, s čimer je kmet včasih tesno povezano živel, s stvarmi, z običaji, delom in letnimi časi, ki so značilno vplivali na njegovo življenje. Pripoved, ki jo je na kaseti interpretirala Milena Zupančič, spremlja in nazorno dopolnjuje izvirna ljudska glasba, ki jo pojo ljudski pevci iz Gorenjske, Dolenjske, Štajerske in Koroške. Z igro na starodavno ljudsko glasbilo, citre, oživila preteklost Miha Dovžan.

Z obojim, s knjigo in kaseto, poskušajo pripravljajci izgubiti pozabljene tisti način življenja, navade in običaje, tiste predmete iz ljudske polpreteklosti, ki so danes malone pozabljeni. Povezava s preteklostjo in živ stik z ljudskim izročilom oblikuje in ohranja zgodovinski spomin — in pri tem je knjižnemu besedilu precej v pomoč kaset, ki je drugačna od knjige, pripravljena tako, da jo nekako dopolnjuje.

Kaseta Babičina skrinja je izšla po dogovorjenem programu programskega sosveta za govorne izdaje Založbe kaset in plošč, tako kot doslej pripravljene radijske igre za otroke: Branka Hribarja Dež za Sanjo, Frana Puntarja, Skratke Lučka, Pavla Lužana Mala čarovnica in Roberta Louisa Stevensova Otok zakladov. Pri založbi so doslej izdali že štirideset kaset radijskih igrč, mnoge med njimi pa so bile tudi že ponatisnjene.

V. K.

Kratka, estetsko preverjena
besedila za otroke

Pri založbi Mladinska knjiga je izšlo v programu Čebelica šest novih knjižic

Program knjižne zbirke Čebelica, namenjene otrokom za urjenje v branju, ki izhaja med šolskim letom, je izpolnjen do polovice; šest novih knjižic, ki so izšle do zdaj, — prve tri natisnjene v verzalkah in druge tri v običajnem, nekoliko drobnejšem tisku — prinaša poezijo in prozna besedila, pripovedi o otrocih v sodobnosti in polpreteklosti, najnovejši knjižici pa sta nekakšni sodobni fantazijski pripovedi, prva z moralo, druga pa je svobodno fantazijsko, duhovito besedilo, ki pušča pisateljevi in otrokovi domišljiji prosto pot.

Prve štiri knjižice so dela domačih avtorjev, za vsa letošnja besedila pa bi bilo mogoče reči, da je mogoče potegniti črto kar na polovici — prva tri objavljena besedila so namreč precej bolj blede in, manj zanimiva od drugih treh. Začnimo s knjižico, ki je bila v programu načrtovana kot prva: v njej so objavljene otroške pesmice Gitece Jakopin, pesmi o letnih časih, posameznih pojmi in uspanke, zbrane pod skupnim naslovom Anina uspanka. Druga knjižica v programu je prozno besedilo iz partizanskih časov, Bojan Karla Grabeljska. To je preprosta pripoved o najmlajšem partizanu, še o dečku, ki je včasih nekoliko pozabil biti povsem partizan in je bil še malo otrok... Morda je treba šteti besedilo v dobro predvsem to, da zelo upošteva otrokovo sposobnost razumevanja in (ne)poznavanje posameznih pojmov, saj avtor marsikaj v besedilu tudi sproti, nevsiljivo razloži in pojasni. Tretja Čebelica pa prinaša prozno besedilo Branka Hofmana Kdo mamiči soli pamet. Bolj ali manj brezkrvno besedilo s tematiko iz sodobnosti pripoveduje o prebrisanem Nejcju, ki zna imeti na koncu zmeraj prav, pravzaprav zmeraj bolj prav kot njegova mama. Vse doslej omenjene knjižice so premljene s črno belimi ilustracijami in natisnjene v verz-

alkah — v enakih črkah pa je natisnjena tudi že kar klasična povedka, kratko besedilo iz klasične književnosti za mladino Kristine Brenkove Kanglica ka znano in med otroki zelo priljubljeno besedilo o dečku, ki odhaja iz idilične vase v mesto in nosi seboj kanglico mlečne kaše. Knjižica je tudi dovolj zanimivo ilustrirana — z barvnimi ilustracijami Miroslava Šuputa.

Naslednja knjižica iz zbirke prevedeno besedilo madžarske avtorja Istvána Csukása, zabavna fantazijska pripoved o Arturu Cmoku, ki mu ne uspe nobena stvar na tem svetu, saj se vsake le teva z napačnega konca, ali — kar bi lahko bila »moralna« te zgodbe en neuspeh povzroča drugega. Artur Cmok je pač take vrste ptička, ki se druge ptice že vračajo domov... Besedilo je pospremljeno z barvnimi, duhoviti ilustracijami Ferenc Sajdika.

Zadnja od omenjenih knjižic morda najlepša od vseh. To prelepo, slogovno specifično besedilo, kratka proza Jean Joubeta Bela sova in modra miš. Poetično-fantazijsko prozno besedilo pripoveduje o dveh na videz enakih, v bistvu pa enakovrednih nasprotnicah — o beli sovi in modri miši — o prvi močni in drugi prebrisani živali. Njuno sovratvo je apriorno in večno; in tako bela sova preganja modro miš, pa jo prebrisano zvalja v past, kamor se sova vedno znova uje, dokler jo usodno ne obsejavi dnevna svetloba, ob kateri postane sova nemočna. Prav v tej njeni nemoči pa se sovrastvo me obema začne spreminjati v prijeteljstvo, kakršno je sposobna tudi samoopovedovanja in prava sova je nazadnje tista, ki z modro mišjo — ta se je zaradi nje odpravila svobodi — nekega večer zleti iz kletke, na kateri so pozabili zapahiti vrata, proti luni in zvezdam...

V. K.

Pedagoški prosti spisi

»Pričujoča pedagoška besedila so morda sveža in barvita, ne pa brezkrvna. Naj zagledajo beli dan vsaj v tej obliki, ne pa da se razširjajo samo v tipkopisu in nekatera v časopisu.« Brošura je namreč z letnico 1986 izšla v samozaložbi. Članek Pedagog in doktorat je bil objavljen v Delu in Prosvetnem delavcu; škoda, da tudi drugi niso izhajali sproti, saj bi tako lažje dosegli namen: udeležnost pri reševanju vzgojno-izobraževalne problematike.

Prvi del zapisov, nanizanih pod naslovom Razrednouičiteljsko izobraževanje, razgrinja avtor jeve zamisli o izobraževanju razrednih učiteljev pri nas, o predmetniku, programu in pravih tega izobraževanja, visokošolskem študiju za razredne učitelje, in še o nekaterih vsebinskih in organizacijskih vprašanjih njihovega šolanja. Razgrnjene so značilnosti vpisa študentov na oddelek za razredni pouk v Ljubljani v študijskem letu 1984-85 in skrb za vzgojo razrednih učiteljev na Češkoslovaškem.

Besedila sodijo v vrst kratke razprave. Preveča jih močan osebni odnos do reševanja vzgojno-izobraževalnih vprašanj. Aktualni so toliko, kolikor so ta vprašanja še zmeraj odprta, sicer pa so vsi zapisi časovno odmaknjeni. Najbližje sodobnosti so tisti iz poglavja Razrednouičiteljsko izobraževanje, medtem ko je bilo razmišljanje z naslovom Vzgojno-proizvodni projekt napisano že pred desetimi leti, dvojce troje besedil pa še prej.

Dr. Milan Dolgan se zavzema za visokošolski študij razrednih

učiteljev. Utemeljuje svojo vizijo fakultetnega razrednouičiteljskega izobraževanja, ki jo — vsaj tako je mogoče sklepati — predstavil v času, ko je bil predstojnik oddelka za razredni pouk na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Ne glede na to, kolikost njegove pobude že uresniči, je treba priznati, da je avtor Pedagoških prostih spisov z vsem žarom predan pedagoški stroki. Nekateri njegove zamisli so sedanjih okoliščinah neuresničljive (Vzgojno-proizvodni projekt), vprašanje je, če bi bilo celo v idealnih gospodarskih in vsakršnih razmerah idealno izvedljivo (tkim. muzejska proizvodnja).

Pedagoški prosti spisi izrisujejo lik učitelja, ki naj združuje sebi raziskovalne in umetniške moči. Prve si pridobiva, visokošolski študij mu to pridobivajo, še temeljiteje omogoča, drug pa si razvija. Na temelju pedagoškoumetniškega mojstrstva učitelj po logiki primerjave igralci, skladatelji, režiserji, lahko pridobil pravico do poučevanja na visoki šoli tudi brez doktorata. V pedagoških prostih spisih je veliko izvirnih zamisli.

Pisec se v njih razkriva zdaj kot zanesen sanjač zdaj kot premišljen strateg. Posebno besedilo prvega poglavja je možno zaokrožiti podobno o načinu študija na pedagoški akademiji. Glede tega so zanimivi tudi za bralce, ki nimajo predstavo o vsebinski in organizacijski plati razrednouičiteljskega izobraževanja.

BERTA GOLOB

delo
šola

RVO REPUBLIŠKO TEKMOVANJE OSNOVNOŠOLCEV RAČUNALNIŠTVA lajboljšim šolam računalnike

V vzgoji in izobraževanju smo odzvali na prodor mikroročunalnikov v začetku sicer nekoliko držano in neusklajeno, toda ideje se počasi urejajo tako pri izobraževalnih predmetih (npr. informatika) kot pri računalništvu v osnovni šoli. Računalništvo v srednjem usmerjenem izobraževanju (idr.) kot tudi pri računalniških interesnih dejavnostih. Da bi se ta razvoj v osnovnih šolah še stopnjeval, je treba organizacij za tehnično kulturo Slovenije ob pomoči Zaveze SRS za šolstvo pripravila tekmovanje iz znanja računalništva za osnovnošolce. To tekmovanje je spodbudilo izredno zanimanje osnovnošolcev za to izobraževalno področje in čedalje več računalniških krožkov, pa tudi večletne izkušnje s podobnimi tekmovanji za srednješolce skupno uspešnega gibanja Znanstvene mladine.

osnovnošolcev iz računalništva so potekala le kot tekmovanja Mladih tehnikov, ki jih prav tako deseto leto uspešno pripravlja Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije. Ta tekmovanja (tekmovalno področje Mladi mikroročunalničarji) so namenjena predvsem posameznikom ali pa ekipam, ki kažejo posebno nagnjenje za računalništvo na splošnem tehničnem, inventivnem, raziskovalnem in razvojnem področju. Tekmovalci lahko samostojno zbirajo teme, priporočeno pa je preučevanje aktualnih problemov in obdelava vprašanj, ki povezujejo teoretična in praktična računalniška spoznanja s tehnično ali praktično uporabo.

Pri tekmovanjih mladih tehnikov je za računalničarje zanimivo tudi razpisno področje — računalniško podprto načrtovanje in izdelava funkcionalnega izdelka. Letos je ta izdelek hranilnik. Vsebine tekmovanja za-

jema samostojna izdelava hranilnika, katerega »proizvodni proces« vodi računalnik v vseh fazah, in sicer od idejne zasnove, risanja različic skic, priprave izhodišč za izdelavo prototipa, tehnične in tehnološke dokumentacije, nadzore nad proizvodnjo do ovrednotenja izdelka. To je nekakšen šolski sistem CAD-CAM, seveda v zelo poenostavljeni obliki.

Tekmovanja iz znanja računalništva so potekala letos prvič; tekmovalci morajo na njih pokazati znanje osnovne informatike in računalništva, računalniške logike in programiranja v izbranem programskem jeziku (Pascal ali Basic).

Tekmovanje je potekalo na treh ravneh: šolska tekmovanja (okoli 2000 učencev), območna tekmovanja (196 učencev) in republiško tekmovanje (43 učencev). Šolska tekmovanja so bila marca na šolah, območna aprila v Mariboru, Novem mestu, Kopru, Ljubljani in Kranju, republiško pa maja v Celju.

Tekmovanja so potekala v dveh težavnostnih skupinah: v prvi so bili učenci do vključno 6. razreda, v drugi pa učenci 7. in 8. razreda. V drugi skupini so tek-

movali tudi učenci nižjih razredov, če so se čutili dovolj sposobne.

Šolska tekmovanja so bila interna, na njih so izbrali po dva tekmovalca za območno tekmovanje. Tudi območno tekmovanje je bilo izbirno, saj se je 5 najbolje uvrščenih iz prve skupine in 5 najbolje uvrščenih iz druge skupine udeležilo republiškega tekmovanja v Celju. Tekmovalci so imeli dve uri časa za reševanje pisnih nalog, pri čemer so lahko uporabljali poljubno slovstvo. Povprečni rezultati so bili: 85 % rešenih nalog v prvi skupini in 65 % rešenih nalog v drugi skupini.

Najbolje uvrščeni šoli sta prejeli računalnik, in sicer: Osnovna šola Dušana Bordona iz Kopra računalnik ORIC NOVA, Osnovna šola Toneta Čufarja iz Jesenic pa računalnik COM-MODORE 64.

Tekmovanja so pokazala, da mladi veliko znajo, da imamo uspešne in požrtvovalne mentorje. Želimo si, da bi postala ta tekmovanja še bolj množična in boljša in da bi pospeševala kakovostno računalniško delo z mladino.

IVAN GERLIČ

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNA ORGANIZACIJA ŠMARJE PRI JELŠAH

razpisuje dela in naloge

V TOZD COŠ MARIJA BROZ BISTRICA OB SOTLI

— RAVNATELJA — reelekcija

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih v Zakonu o združenem delu in Zakonu o osnovni šoli, in pogojev, določenih v Družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike v občini Šmarje pri Jelšah, izpolnjevati še pogoje: pedagoška izobrazba in najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu.

— UČITELJA GLASBENE VZGOJE za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba. Nastop dela 1. 9. 1986.

— UČITELJA MATEMATIKE za določen čas s polnim delovnim časom — nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba. Nastop dela 1. 9. 1986.

Vse prijave sprejema 15 dni po objavljenem razpisu komisija za delovna razmerja TOZD COŠ Marija Broz Bistrica ob Sotli.

V TOZD OSNOVNI ŠOLI PODČETRTEK

— UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba PRU.

Nastop dela 1. 9. 1986.

— UČITELJA NEMŠKEGA IN SLOVENSKEGA JEZIKA za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba, PRU. Začetek dela 1. 9. 1986.

Na voljo je stanovanje — garsonjera.

— UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za določen čas, nadomeščanje čas, nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba, PRU.

Začetek dela 1. 9. 1986.

Prijave sprejema 15 dni po objavljenem razpisu komisija za delovna razmerja TOZD OŠ Podčetrtek.

V TOZD OŠ TONČKE ČEČ LESIČNO

— RAVNATELJA — reelekcija

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih v Zakonu o združenem delu in Zakonu o osnovni šoli in pogojev, določenih v Družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike v občini Šmarje pri Jelšah, izpolnjevati še pogoje: pedagoška izobrazba in najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojnoizobraževalnem delu.

Vse prijave sprejema 15 dni po objavljenem razpisu komisija za delovna razmerja TOZD OŠ Tončke Čeč Lesično.

V TOZD OŠ BRATOV SIMONČIČ ROGAŠKA SLATINA

— UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba, PRU, z opravljenim strokovnim izpitom.

Začetek dela 1. 9. 1986.

Vse prijave sprejema 15 dni po objavljenem razpisu komisija za delovna razmerja pri TOZD OŠ Bratov Simončič Rogaska Slatina.

V TOZD OŠ BORIS KIDRIČ ROGAŠKA SLATINA

— UČITELJA BIOLOGIJE in KEMIJE za nedoločen čas s polnim delovnim časom,

— UČITELJA TELESNE VZGOJE za nedoločen čas s polnim delovnim časom,

— UČITELJA NEMŠČINE in ANGLEŠČINE za nedoločen čas s polnim delovnim časom,

— UČITELJA MATEMATIKE in FIZIKE za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba, PRU. Začetek dela 1. 9. 1986.

— UČITELJA TELESNE VZGOJE za določen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela 1. 9. 1986.

— UČITELJA BIOLOGIJE in GOSPODINSTVA za določen čas, nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu

— UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za določen čas, nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu v podružnici Kostivnici.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba PRU. Začetek dela 1. 9. 1986.

RAZSTAVA DEL JUGOSLOVANSKIH PIONIRJEV

12. srečanje pionirjev Jugoslavije je bilo letos v Mariboru od 28. do 30. maja. Namen te manifestacije je spoznavanje mladega rodu z revolucionarno in borbena potjo tovariša Tita, širjenje bratstva in enotnosti, medsebojno spoznavanje pionirjev iz raznih krajev naše domovine in krepitev domovinske zavesti.

Program srečanja so sestavljali: zbor pionirjev, zgodovinska ura, likovni in literarni prispevki, obisk spomenikov NOB.

28. maja so v Kreditni banki odprli likovno razstavo na natečaj TITOVA POT — NAŠA POT, ki ga je razpisala Mestna zveza prijateljev mladine Maribora ob 12. srečanju. Za razstavo je prispelo 82 likovnih del. Komisija je odbrala 22 likovnih del za razstavo. Štirje učenci so prejeli za likovna dela enakovredne nagrade, 18 jih je prejelo priznanja,

ena skupina, katere likovno delo je rabilo za motiv zbornika, priznanja in vabila, pa je prejela posebno priznanje.

Likovna dela so iskren izraz motivov naše revolucije do današnjega časa. Zajela so likovne tehnike od voščenega pastela, akvarela, tempere do črno-belega in barvnega linoreza.

Štiri likovna dela so natisnjena v priložnostnem zborniku, ki je izšel ob tem srečanju.

V zborniku so objavljeni tudi številni literarni prispevki, ki so prispeli na natečaj. Prispelo je 92 literarnih prispevkov, pesmi in proze. Pionirji so v vsebini sestavkov izrazili želje po miru, prijateljstvu ter poudarili vrednote, ki jih je ustvaril tovariš Tito. Pisci najboljših sestavkov so prejeli 4 enakovredne nagrade in 22 priznanj.

ANA KRANJC

Komisija za delovna razmerja ZOS CELJE TOZD OSNOVNA ŠOLA ŠTORE

razpisuje prosta dela in naloge

— UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE
— UČITELJA GLASBENEGA POUKA

Pogoji: PA in strokovni izpit.

Dela in naloge so za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Svet VIO TREBNJE TOZD VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE TREBNJE

razpisuje prosta dela in naloge

— RAVNATELJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali pogoje za opravljanje del učitelja po določbi 96. člena Zakona o osnovni šoli in imeti:

- 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok
- organizacijske in strokovne sposobnosti ter dejaven in pozitiven odnos do socialističnih samoupravnih odnosov.

Kandidat bo imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: VIO — TOZD VVO Trebnje, Ul. heroja Slavka 5, Trebnje, z oznako: za razpisno komisijo.

Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po opravljeni izbiri.

ŽG — ŽELEZNIŠKI SREDNJEŠOLSKI CENTER LJUBLJANA, Aljaževa 32

Komisija za delovna razmerja
TOZD ŽELEZNIŠKA SREDNJA ŠOLA LJUBLJANA, Aljaževa 32

razpisuje prosta dela in naloge

1. UČITELJA ANGLEŠKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA za nedoločen čas s polnim delovnim časom
2. UČITELJA UMETNOSTNE VZGOJE za določen čas, šol. l. 1986/87 — s polovičnim delovnim časom
3. UČITELJA SAMOUPRAVLJANJA S TEMELJI MARKSI-ZMA za določen čas šol. l. 1986/87 — s polnim delovnim časom
4. UČITELJA SAMOUPRAVLJANJA S TEMELJI MARKSI-ZMA za določen čas do 31. 1. 1987 — s polnim delovnim časom
5. DVEH UČITELJEV OBRAMBE IN ZAŠČITE za določen čas šol. l. 1986/87 — s polnim delovnim časom
6. UČITELJA MATEMATIKE za določen čas do 31. 1. 1987 — s polnim delovnim časom
7. UČITELJA FIZIKE za določen čas šol. l. 1986/87 — s polovičnim delovnim časom
8. UČITELJA TELESNE VZGOJE IN ZDRAVSTVENE VZGOJE za določen čas šol. l. 1986/87 — s polnim delovnim časom
9. UČITELJA STROKOVNO-TEORETIČNIH PREDMETOV, dipl. inž. elektrotehnike za nedoločen čas — s polnim delovnim časom

Začetek dela 1. septembra 1986.

Pogoje za prevzem del in nalog določa Zakon o usmerjenem izobraževanju. Poskusno delo 2 meseca.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Komisija za delovna razmerja TOZD Železniška srednja šola Ljubljana, Aljaževa 32.

bor delavec REDNJE TEKSTILNE ŠOLE SEVNICA

novno razpisuje prosta dela in naloge za š. l. 1986/87:

UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA — za nedoločen čas s

polnim delovnim časom;

UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA — za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu);

UČITELJA STROKOVNOTEORETIČNIH PREDMETOV — za nedoločen čas s polnim delovnim časom;

UČITELJA SAMOUPRAVLJANJA S TEMELJI MARKSI-ZMA — za določen čas s 60-odstotno delovno obveznostjo.

Pogoji: od 1. in 2. — višja izobrazba — inž. tekstilno konf. tehnologije

od 3. — visoka izobrazba — dipl. inž. tekst. tehnologije

od 4. — visoka izobrazba — samoupravljanje s temelji marksizma

Začetek dela 1. 9. 1986.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa tajništvu šole. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po opravljeni izbiri.

OSNOVNE ŠOLE TONE TOMŠIČ KNEŽAK, 253 KNEŽAK

razpisuje dela in naloge

UČITELJA ANGLEŠČINE, ki bo dopolnjeval učno obveznost v oddelku podaljšanega bivanja, profesor ali predmetni učitelj, za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Začetek dela: 1. septembra 1986.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po izbiri.

GLASBENE ŠOLE FRANA GERBIČA RAKEK

razpisuje prosta dela in naloge:

RAVNATELJA ŠOLE

Pogoji: ustrezna izobrazba po Zakonu o glasbenih šolah

opravljen strokovni izpit

najmanj 5 let delovnih izkušenj

ustrezno moralno-politične in organizacijske sposobnosti

UČITELJA KLAVIRJA s polnim delovnim časom

UČITELJA PIHAL s polnim delovnim časom

UČITELJA TROBIL s polnim delovnim časom

UČITELJA KITARE s polnim delovnim časom

UČITELJA HARMONIKE s polnim delovnim časom

UČITELJA NAUKA O GLASBI s polnim delovnim časom

Začetek dela 1. 9. 1986.

Prijave z dokazili o strokovnosti sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: GLASBENA ŠOLA FRANA GERBIČA, Rakek, Gasilska 7.

VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE »STOJAN ŠU- GO« GROSUPLE, Trubarjeva 15

razpisuje
prosta dela in naloge:

5 VZGOJITELJIC za nedoločen čas

VARUHINJO za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

3 VARUHNJE za določen čas s polnim delovnim časom

Pogoji:

od 1. Končana šola za vzgojitelje in opravljen strokovni izpit

od 2. Končana šola za varuhinje in dopolnjena starost 18 let

Začetek dela: 1. 8. 1986 ali 1. 9. 1986.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa.

NAKNADNI RAZPISI

del in nalog vzgojiteljev, učiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih organizacijah

OSNOVNA ŠOLA TRBOVLJE, TRBOVLJE

razpisuje v skladu z določili statuta osnovne šole Trbovlje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo

A — 4 VODIJ PEDAGOŠKIH ENOT B — RAČUNOVODJE

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje in imeti:

pod A:

1. v skladu z Zakonom o osnovni šoli ustrezno pedagoško izobrazbo
2. opravljen strokovni izpit
3. najmanj 3 leta delovnih izkušenj v osnovni šoli
4. organizacijske sposobnosti; biti mora družbeno-politično dejaven

pod B:

1. srednješolsko ali višješolsko izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri
2. 3 leta delovnih izkušenj pri finančnih opravilih.

Kandidati bodo izbrani za 4 leta.

Začetek dela 21. 9. 1986.

Šola nima stanovanj.

Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Trbovlje, Leninov trg 6, 61420 Trbovlje (za razpisno komisijo).

Vse kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

Komisija za delovna razmerja v OSNOVNI ŠOLI PETER KAVČIČ ŠKOFJA LOKA

razpisuje prosta dela in naloge

— **UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNEGA POUKA**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji: PA — ustrezne smeri. Nastop dela 1. 9. 1986

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. Prijave sprejema komisija za delovna razmerja v osnovni šoli Peter Kavčič Škofja Loka. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po poteku razpisa.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE JOŽE HEDŽET ŠAFARSKO

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge

— **UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNEGA POUKA**, PRU ali P
— **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, PRU ali P

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po poteku razpisnega roka.
Prevzem del in nalog: 1. 9. 1986.

OSNOVNA ŠOLA SAVO KLADNIK SEVNICA

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA ZGODOVINE, DMV IN ZEMLJEPISA** za določen čas s polnim delovnim časom; začetek dela 1. 9. 1986, predvidoma do 26. 4. 1987
- **UČITELJA ZA DELO V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA** na predmetni stopnji za določen čas s polnim delovnim časom od 1. 9. 1986 do 30. 6. 1987; prednost imajo učitelji matematike in fizike
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas s polnim delovnim časom v rednem oddelku ali oddelku podaljšanega bivanja; začetek dela 1. 9. 1986, predvidoma do 30. 6. 1987
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas s polnim delovnim časom v rednem oddelku ali oddelku podaljšanega bivanja; začetek dela 1. 9. 1986, predvidoma do 28. 11. 1986
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** s polnim delovnim časom za delo v rednem oddelku na enoti Studenec za čas od 1. 9. 1986, predvidoma do 10. 6. 1987
- **UČITELJA KLAVIRJA** na enoti glasbene šole za nedoločen čas s polnim delovnim časom; nastop dela 1. 9. 1986
- **UČITELJA PIHAL** na enoti glasbene šole za nedoločen čas s polovično delovno obveznostjo; nastop dela 1. 9. 1986

Razpisna komisija GLASBENE ŠOLE IDRJA

razpisuje dela in naloge:

Idrija:

- **UČITELJA HARMONIKE** z ustrezno izobrazbo, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA KITARE**, PRU s polnim delovnim časom
- **UČITELJA VIOLINE**, PRU s polovičnim delovnim časom

Črni vrh:

- **UČITELJA KLAVIRJA, KLJUNASTE FLAVTE IN ROG**, s polnim delovnim časom

Cerkno:

- **UČITELJA PIHAL**, PRU s polovičnim delovnim časom
- **UČITELJA TROBIL**, PRU s polovičnim delovnim časom

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naš naslov.

OSNOVNA ŠOLA BOŠTANJ

azpisuje dela in naloge

- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA**, PRU, za določen čas (od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1987) s polnim delovnim časom.

Komisija za delovna razmerja Vzgojno-izobraževalni zavod Piran o. sol. o. TOZD VZGOJNI ZAVOD ELVIRA VATOVEC, STRUNJAN

razpisuje prosta dela in naloge

- **3 SPECIALNIH PEDAGOGOVI** (za vzgojo), za nedoločen čas
- **2 SPECIALNIH PEDAGOGOVI** (za vzgojo), za določen čas (nadomeščanje delavk, ki bosta na porodniškem dopustu)
- **SPECIALNEGA PEDAGOGA** za enoto DPP v Kopru, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu).

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Vzgojno-izobraževalni zavod Piran — DSSS, Rozmanova 7, 66330 Piran. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE OTO VRHUNEC-BLAŽ, MEDVODE, Ostrovharjeva 4

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJEV TEHNIČNE IN LIKOVNE VZGOJE**, PRU tehnične in likovne vzgoje, za nedoločen čas, pogoj: končana PA z diplomom

Na voljo je garsonjera.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov (informacije po telefonu 061 — 612-727). Kandidate bomo obvestili o izbiri najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE DR. ANICE ROTDAJČ GRAD

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, PRU

Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Začetek dela 1. 9. 1986

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 8 dneh po izteku razpisnega roka.

Na voljo je družinsko stanovanje.

SREDNJA ŠOLA BORISA KIDRIČA CELJE, Ljubljanska 17

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA STROKOVNE TEORIJE V TEKSTILNI USMERITVI**

Pogoj: dipl. inž. tekstilne tehnologije

- **2 UČITELJEV MATEMATIKE**

Pogoj: diplomant FNT — smer matematika, fizika ali dipl. inž. tehniških fakultet

- **UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA** — konfekc. usmeritve

Pogoj: VIS izobrazba v tekst. konf. stroki, 5 let delovnih izkušenj

Delo združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema tajništvo šole. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po preteku razpisnega roka. Nastop dela 1. 9. 1986.

Komisija za delovna razmerja

VIO TREBNJE, TOZD OŠ DR. PETRA DRŽAJA VELIKI GABER

razpisuje dela in naloge:

- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE**
- **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KNJIŽNICA** (za določen čas)
- **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE** za polovični delovni čas
- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za polovični delovni čas
- **UČITELJA MATEMATIKE IN TEHNIČNE VZGOJE** (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu do 1. 10. 1986)

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa z vsemi ustreznimi dokazili o izobrazbi na naslov: VIO Trebnje TOZD OŠ Dr. Petra Držaja, 68231 Veliki Gaber.

OSNOVNA ŠOLA HINKA SMREKARJA, LJUBLJANA Gorazdova 16

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA**, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE**, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE**, PRU ali P, za določen čas s polnim delovnim časom (do vrnitve delavke s porodniškega dopusta)
- **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA**, PRU, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA GLASBENEGA POUKA**, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **4 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA** za delo v oddelkih podaljšanega bivanja, PRU, za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Prevzem del in nalog za vse učitelje je 1. 9. 1986.

Prijave z dokazili o izobrazbi in s kratkim življenjepisom sprejema notranja delegacija sveta šole 8 dni po objavi razpisa. Prijav brez dokazil o izobrazbi ne bomo obravnavali.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE XII. SNOUB KRMELJ

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE IN TEHNIKE**, P ali PRU, za nedoločen čas, nastop dela 1. 9. 1986

Na voljo je garsonjera ali družinsko stanovanje v bloku. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja GLASBENE ŠOLE DOMŽALE, Ljubljanska c. 61

razpisuje prosta dela in naloge:
za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- **UČITELJA TROBIL** — Domžale, Mengeš
- **UČITELJA KITARE** — Mengeš, Radomlje
- **UČITELJA KITARE** — Domžale, Brdo
- **UČITELJA KLAVIRJA** — Domžale, Radomlje
- **UČITELJA KLAVIRJA** — Moravče, Brdo
- **UČITELJA HARMONIKE** — Domžale, Moravče

za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom:

- **UČITELJA TROBIL** — Moravče
- **UČITELJA BLOK FLAVTE, FLAVTE** — Mengeš, Brdo
- **UČITELJA KLAVIRJA** — Dragomelj
- **UČITELJA HARMONIKE** — Dragomelj
- **UČITELJA BALETA IN IZRAZNEGA PLESA** — Domžale, Mengeš

Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za učitelja glasbe na glasbeni šoli in imajo ustrezno strokovno izobrazbo. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa.

OSNOVNA ŠOLA VOJKOVE BRIGADE, SPODNJA IDRJA

razpisuje dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, PA — glasbeni pouk, za določen čas z nepolno delovno obveznostjo (16 ur učne obveznosti na teden)
- **2 UČITELJEV ZA DELO V ODDELKIH PODALJŠANEGA BIVANJA**, PA — razredni pouk, za nedoločen čas
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA**, PA — razredni pouk, določen čas (od 1. 9. 1986 do 30. 6. 1987 — nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
- **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE**, PA — likovni pouk, za nedoločen čas s polovično delovno obveznostjo

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE KOKRŠKEGA ODREDA, KRIZE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA FIZIKE IN MATEMATIKE**, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoj: ustrezna strokovna izobrazba.

Začetek dela 1. 9. 1986.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

SREDNJA GLASBENA IN BALETNA ŠOLA MARIBOR — p. o. Mladinska 12

ponovno razpisuje, po sklepu sveta šole z dne 28. 5. 1986, prosta dela in naloge:

1. **UČITELJEV** za nedoločen čas, polni delovni čas, v enoti srednje glasbena šola

- **STM, ZGODOVINA IN GEOGRAFIJA**
- **HARMONIKE**
- **VIOLINE**
- **KLAVIRJA IN KOREPETITORJA**
- **KOREPETITORJA**

2. **UČITELJEV** za nedoločen čas, polni delovni čas:

- **KITARE** v enoti glasbena šola Center
- **ORKESTRALNIH TROBIL** v GŠ OE Tabor in Ruše
- **ORKESTRALNIH TROBIL** v GŠ Slovenska Bistrica
- **KLAVIRJA** v GŠ Slovenska Bistrica
- **KLAVIRJA** v GŠ Lenart
- **BALETA** v SBŠ in BŠ Center
- **BALETA** v BŠ Center
- **KOREPETITORJA BALETA** v BŠ Center
- **KOREPETITORJA BALETA** v srednji baletni šoli

3. **UČITELJEV** za nedoločen čas, nepolni delovni čas v enoti srednje glasbena šola

- **VIOLINE** v Slovenski Bistrici
- **KLAVIRJA IN NAUKA O GLASBI** v Poljčanah
- **ORKESTRALNIH TROBIL IN ORKESTRA** v Lenartu

4. **UČITELJEV** za določen čas, polni delovni čas — nadomeščanje delavk v času porodniškega staleža:

- **FLAVTE** v GŠ Center
- **VIOLINE** v GŠ OE Tabor in Center

Začetek opravljanja ponovno razpisanih del in nalog je 1. 9. 1986. Učitelji morajo izpolnjevati z zakonom zahtevane pogoje glede izobrazbe. Prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 30 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 8 dneh po opravljeni izbiri.

ZDRUŽENE OSNOVNE ŠOLE CELJE, TOZD OSNOVNA ŠOLA FRANA KRANJCA CELJE

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA** (od 5. do 8. razreda) za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pogoji: predmetni učitelj, pouk samo popoldan. Stanovanja ni.
- **UČITELJA ZA LIKOVNI POUK** za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom. Možnost dopolnjevanja učne obveznosti na Prvi osnovni šoli v Celju.
- **Pogoj:** predmetni učitelj za likovni pouk. Stanovanja ni.

Prijave pošljite v 8 dneh na svet šole. Prijave za razpisana dela in naloge učitelja za likovni pouk pošljite na obe šoli.

Svet šole v ožji sestavi

OŠ 7. KORPUSA ŽUŽEMBERK

razpisuje dela in naloge:

- **UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE PRU** ali **P**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU** ali **P**, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje in pogoje, ki jih določa Zakon o osnovni šoli. Na razpis se lahko prijavijo tudi pripravniki. Prijave in potrebna dokazila o izpolnjevanju pogojev naj pošljejo svetu šole v ožji sestavi OŠ 7. korpusa Žužemberk v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE FRANC MARN VODICE, Ob šoli 2

razpisuje prosta dela in naloge
za določen čas — za eno šolsko leto:

- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU** ali **P**
- **UČITELJA MATEMATIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU** ali **P** (nadomeščanje delavk, ki bosta na porodniškem dopustu)
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE ALI MATEMATIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU** ali **P**
- **PREKLICUJEMO TUDI RAZPIS ZA NEDOLOČEN ČAS ZA UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** (objavljen v Prosvetnem delavcu dne 28. 4. 1986).

Začetek za vsa navedena dela in naloge je 1. septembra 1986. Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 8 dneh na gornji naslov. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE DR. IVANA KOROŠČA BOROVNICA

razpisuje dela in naloge

- **2 UČITELJEV FIZIKE IN MATEMATIKE, PRU** ali **P**, za nedoločen čas
 - **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU** ali **P**, za nedoločen čas
 - **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA**, za nedoločen čas
- Začetek dela 1. 9. 1986.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na Osnovno šolo dr. Ivana Korošča Borovnica, Paplerjeva 15 v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 8 dneh po izbiri.

Komisija za delovna razmerja in družbeni standard

OSNOVNE ŠOLE KAMNIŠKEGA BATALJONA STRANJE
Zg. Stranje 22, 61242 STAHOVICA

razpisuje prosta dela in naloge:
za nedoločen čas s polnim delovnim časom

- **UČITELJA TELESNE VZGOJE**
 - **UČITELJA GLASBENE VZGOJE**, ki bo dopolnjeval obveznost
- Potrebna je ustrezna izobrazba v skladu z zakonom o osnovni šoli.

Nastop dela je 1. 9. 1986.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

Odbor za delovna razmerja

DOMA ZA UČENKE SREDNJIH ŠOL LIZIKA JANČAR
MARIBOR — Titova c. 24 a

razpisuje prosta dela in naloge

- **DVEH VZGOJITELJIC** v domovih za učence SUI
- za določen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji: višja strokovna izobrazba pedagoško andragoške smeri.

Pričetek dela od 1. septembra 1986 do 11. marca 1987 oziroma od 1. septembra 1986 do 30. junija 1987.

Prijave sprejema odbor za delovna razmerja 15 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE MARIJA ROŽMAN STOGOVCI

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge

- **PREDMETNEGA UČITELJA ZEMLJEPISA IN ZGODOVINE**
- **PREDMETNEGA UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA IN DRUŽBENO-MORALNE VZGOJE**

Oba učitelja bosta dopolnjevala učno obveznost s poučevanjem glasbene vzgoje in z vodenjem otroškega pevskega zbora. V obeh primerih imajo prednost kandidati, ki so pripravljeni poučevati glasbeno vzgojo in voditi otroški pevski zbor. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev za učitelja, določene z Zakonom o osnovni šoli, v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Marija Rožman Stogovci, 69253 Apače.

Temeljne organizacije, združene v delovni organizaciji
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD JESENICE

razpisujejo prosta dela in naloge:

TOZD OSNOVNA ŠOLA JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED,
KRANJSKA GORA

- **UČITELJA ZGODOVINE IN DRUŽBENO-MORALNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA, VODENJE ORGANIZACIJE PROSTEGA ČASA IN SAMOSTOJNEGA UČENJA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **PRU**
- **3 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA** za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavk, ki bodo na porodniškem dopustu), **U** ali **URP**

TOZD OSNOVNA ŠOLA 16. DECEMBER, MOJSTRANA

- **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**

TOZD OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOV VORANC JESENICE

- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **U** ali **URP**
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **PRU** ali **P**
- **UČITELJA GOSPODINSTVA IN TEHNIČNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **PRU**
- **UČITELJA SLOVENŠČINE IN SRBOHRVAŠČINE** za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), **P** ali **PRU**
- **UČITELJA KEMIJE IN TEHNIČNE VZGOJE** za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), **P** ali **PRU**

TOZD OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR, JESENICE

- **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA** za določen čas, s polnim delovnim časom, od 1. 9. 1986 do vrnitve delavke s porodniškega dopusta, **PRU** ali **P**
- **UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA** za določen čas, s polnim delovnim časom, od 1. 9. 1986 do vrnitve delavke s porodniškega dopusta, **PRU** ali **P**
- **UČITELJA SRBOHRVAŠKEGA IN SLOVENSKEGA JEZIKA** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, od 1. 9. 1986, **PRU** ali **P**
- **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE** za določen čas, s polnim delovnim časom, od 1. 9. 1986 do vrnitve delavke s porodniškega dopusta, **PRU**
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas, s polnim delovnim časom, od 1. 9. 1986 do vrnitve delavke z bolniškega staleža, **URP**

TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKIH KURIRJEV, NOB,
JESENICE

- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) na Podružnični šoli na Blejski Dobravi, **U** ali **URP**
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), **U** ali **URP**
- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA GOSPODINSKEGA POUKA** za nedoločen čas, s polovičnim delovnim časom, ostalo delovno obveznost do polnega delovnega časa bo dopolnjeval kot vodja šolske prehrane, **PRU**

TOZD OSNOVNA ŠOLA GORENJSKI ODRED,
ŽIROVNICA

- **UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA** za polovični delovni čas za nedoločen čas, **PRU**
- **UČITELJA FIZIKE IN RAČUNALNIŠTVA** ter vodenje proizvodnega dela za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA ZA KMETIJSKI POUK IN BIOLOGIJO** za nedoločen čas s polnim delovnim časom, **PRU** ali **P**
- **UČITELJA GLASBENEGA POUKA** za določen čas (do vrnitve delavke s porodniškega dopusta), s polnim delovnim časom, **P** ali **PRU**
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas (do vrnitve delavke s porodniškega dopusta) s polnim delovnim časom, **U** ali **URP**
- **VZGOJITELJA** za določen čas (do vrnitve delavke s porodniškega dopusta) s polnim delovnim časom, vzgojitelj

Kandidati naj predložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 20 dneh od poteka roka za prijavo. Stanovanj ni.

OSNOVNA ŠOLA STARI TRG OB KOLPI

razpisuje dela in naloge

- **UČITELJA BIOLOGIJE, KEMIJE IN TEHNIČNE VZGOJE**
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE**
- **UČITELJA NEMŠKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA IN LIKOVNE VZGOJE**

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po Zakonu o osnovni šoli.

Komisija za medsebojna delovna razmerja in družbeni standard
OSNOVNE ŠOLE HEROJA STANETA KOSCA,
ŠMARTNO POD ŠMARNO GORO

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE, P** ali **PRU**, za nedoločen čas
- **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE, P** ali **PRU**, za nedoločen čas

Začetek dela je 1. 9. 1986.

Stanovanj ni. Dobre prometne zveze.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

GLASBENA ŠOLA HRASTNIK

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA NAUKA O GLASBI IN KLAVIRJA** (nedoločen čas s polnim delovnim časom)
- **UČITELJA VIOLINE** (za nedoločen čas s polnim delovnim časom)
- **UČITELJA HARMONIKE** (za nedoločen čas s polnim delovnim časom)
- **UČITELJA KITARE** (za nedoločen čas s polnim delovnim časom)
- **UČITELJA KLARINETA, SAKSOFONA IN BLOKFLAVTE** (za nedoločen čas s polnim delovnim časom)
- **UČITELJA TROBENTE IN POZAVNE** (za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom)
- **UČITELJA BALETA** (za določen čas s polovičnim delovnim časom, nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu) in dela in naloge:
- **TAJNIKA-RAČUNOVODJE** (za določen čas s polnim delovnim časom, nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu).

POGOJI:

Na razpis se lahko javijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje po Zakonu o glasbenih šolah.

Za dela in naloge tajnika-računovodje se zahteva srednja ali višja izobrazba ekonomske smeri, z znanjem strojepisja in tri leta delovnih izkušenj v knjigovodstvu.

Začetek del in nalog 1. 9. 1986. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o odločitvi v 15 dneh po izteku objave.

Komisija za delovna razmerja

TOZD OSNOVNE ŠOLE MIROSLAV ŠIRCA
PETROVČE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- Pogoj: končana PA

Začetek dela 1. 9. 1986.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Komisija za delovna razmerja pri osnovni šoli Miroslav Širca Petrovče. O izidu razpisa bodo obveščeni v 15 dneh po sklepu o izbiri. Stanovanj ni.

OSNOVNA ŠOLA DR. IVAN PRIJATELJ SODRAŽICA

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE IN GOSPODINSTVA** za določen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA** za določen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** na podružnični šoli pri Sv. Gregorju za določen čas s polnim delovnim časom

Začetek dela 1. 9. 1986.

Prijave s potrebnimi dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE MATIJE BLEJCA-MATEVŽA MENGEŠ

razpisuje dela in naloge

- **DVEH UČITELJEV MATEMATIKE IN FIZIKE, P** ali **PRU**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **DVEH UČITELJEV TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE, P** ali **PRU** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, P** ali **PRU**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA GOSPODINSKEGA POUKA** in za vodenje šolske prehrane, za določen čas od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1987

Stanovanj ni.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Svet OSNOVNE ŠOLE IVAN KOVAČIČ-EFENKA CELJE

razpisuje prosta dela in naloge za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- **UČITELJA BIOLOGIJE IN DRUŽBENO-MORALNE VZGOJE**
- **KNJIŽNICARJA IN UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA**

Začetek dela: 1. 9. 1986

Pogoj: ustrezna višja ali visoka izobrazba.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 15 dneh po izbiri.

CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA I. BATALJONA DOLOMIT-
SKEGA ODREDA, HORJUL

razpisuje prosta dela in naloge

1. **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas s polnim delovnim časom (od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1987)
2. **UČITELJA MATEMATIKE** za določen čas s polnim delovnim časom (od 1. 9. 1986 do vrnitve delavke s porodniškega dopusta)
3. **VARUHNJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom (od 1. 9. 1986)

in objavlja dela in naloge

4. **SNAŽILKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom (od 1. 9. 1986)

Pogoji pod 1. in 2.: končana izobrazba ustreznih smeri; pod točko 3. je lahko tudi končana vzgojiteljska šola. Prijave z dokazili o izobrazbi sprejemamo osem dni po objavi razpisa.

SREDNJEŠOLSKI CENTER TEHNIŠKO-PEDAGOŠKE USMERITVE MURSKA SOBOTA, Veljka Vlahovića 12

razpisuje po sklepu delegacije delavcev v svetu SCTPU prosta dela in naloge za šolsko leto 1986-87:

A — za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

1. TREH UČITELJEV MATEMATIKE
2. UČITELJA RAČUNALNIŠTVA
3. ŠTIRIH UČITELJEV PP V TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI USMERITVI
4. DEVETIH UČITELJEV PP V KOVINSKO-PREDELVALNI USMERITVI
5. TREH UČITELJEV STROKOVNO TEORETIČNIH PREDMETOV V TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI USMERITVI
6. UČITELJA ANGLEŠKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA
7. UČITELJA GLASBENE VZGOJE
8. ORGANIZATORJA PROIZVODNEGA DELA

B — za določen čas s polnim delovnim časom:

1. UČITELJA MATEMATIKE
2. UČITELJA ZDRAVSTVENE VZGOJE
3. UČITELJA PP V TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI USMERITVI
4. UČITELJA STROKOVNO-TEORETIČNIH PREDMETOV V TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI USMERITVI
5. UČITELJA DRUŽBOSLOVJA IN EKONOMIKE
6. UČITELJA BIOLOGIJE

C — za določen čas s polovičnim delovnim časom:

1. UČITELJA LIKOVNE VZGOJE
2. UČITELJA VARSTVA PRI DELU

POGOJI:

- A — 2.: visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri
A — 3.: inž. tekstilno-konf. tehnologije, poprej končana ustrezna poklicna šola, 3 leta delovnih izkušenj
A — 4.: inž. strojništva ali končana Pedagoška fakulteta v Mariboru — smer PP, poprej končana poklicna šola, 3 leta delovnih izkušenj
A — 5.: dipl. inž. tekstilne tehnologije, dipl. inž. tekstilno-konfekcijske tehnologije
A — 6.: končana filozofska fakulteta, skupine angleškega in nemškega jezika
A — 7.: končana akademija za glasbo, smer glasbena pedagogika
A — 8.: višja strokovna izobrazba ustrezne smeri, strokovni izpit, pedagoško-andragoška izobrazba

- B — 1.: visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri
B — 2.: visoka izobrazba iz biologije, telesne vzgoje ali psihologije ter program za izpopolnjevanje
B — 3.: inž. tekstilno-konfekcijske tehnologije, poprej končana ustrezna poklicna šola, 3 leta delovnih izkušenj
B — 4.: dipl. inž. tekstilne tehnologije, dipl. inž. tekstilno-konfekcijske tehnologije
B — 5.: diplomirani ekonomist
B — 6.: visoka izobrazba pedagoške smeri biologije ali pedagoške smeri biologija — kemija

- C — 1.: končana akademija za likovno umetnost
C — 2.: inž. varstva pri delu

Nastop dela je za vsa razpisana dela in naloge pod točko A 1.—8. od 1. 9. 1986 za nedoločen čas, pod točko B 5.—6., C 1.—2. od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1987 za določen čas, pod točki B 1.—4. od 1. 9. 1986 do konca I. polletja (zaradi nadomeščanja odsotnega delavca). Kandidati naj pošljejo ustrezne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota, Veljka Vlahovića 12, telefon: 21-640, interno 27.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE DR. ALEŠ BEBLER PRIMOŽ — HRVATINI, 66280 ANKARAN

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA LIKOVNEGA POUKA, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA v celodnevni šoli, za določen čas s polovičnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu)
- UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- KNJIŽNICARJA, za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Prijavite se v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav. Za vsa razpisana dela in naloge se zahteva z zakonom predpisana izobrazba.

Začetek dela je 1. 9. 1986, za knjižničarja pa 1. 8. 1986.

Prijave z dokazili o strokovnosti sprejema komisija za delovna razmerja.

Komisija za medsebojna delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE ŠALOVCI

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA SLOVENSKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA, PRU, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA, PRU, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa.

ZASAVSKI SREDNJEŠOLSKI CENTER MIHA MARINKO — TRBOVLJE TOZD SREDNJA ŠOLA ELEKTROTEHNIČNE USMERITVE ZAGORJE OB SAVI, Cesta zmaga 3 a

Svet šole razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1987), P
- UČITELJA BIOLOGIJE IN PREHRANE Z BLAGOZNANSTVOM, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: ustrezna strokovna izobrazba, nastop dela 1. 9. 1986
- UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA — ENERGETIKA, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: inž. energetik ali elektrotehnik energetik, nastop dela 20. 8. 1986
- UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA — ELEKTRONIKA, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: inž. elektroniki ali elektrotehnik elektroniki, nastop dela 20. 8. 1986
- UČITELJA STROKOVNIH PREDMETOV — ENERGETIKE, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Pogoj: dipl. inž. energetik, nastop dela 1. 9. 1986

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratek življenjepis pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naš naslov. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

GLASBENA ŠOLA SLAVKO OSTERC LJUTOMER

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA KITARE, HARMONIKE IN VIOLINE (na podružnici Križevci, ki bo dopolnjeval delovno obveznost na matični šoli)
- UČITELJA HARMONIKE, NAUKA O GLASBI IN KLA-
VIRJA (na podružnici Veržej, ki bo dopolnjeval delovno obveznost na matični šoli)
- UČITELJA FLAVTE IN NAUKA O GLASBI s polovično delovno obveznostjo v glasbeni šoli in z dopolnjevanjem polovice delovne obveznosti v osnovni šoli Stročja vas — glasbena vzgoja in pevski zbor

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov šole v 15 dneh po objavi razpisa.

Začetek dela: 1. septembra 1986.

OSNOVNA ŠOLA TONETA TRTNIKA-TOMAŽA, SOSTRO

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA za določen čas (porod. dopust), PRU ali P,
- 2 UČITELJEV ZA DELO V PB za nedoločen čas, U ali PRU
- UČITELJA ZA DELO V PB za določen čas (porod. dop.), U ali PRU,
- UČITELJA GOSPODINJSTVA IN VODJE ŠOLSKE PREHRANE za nedoločen čas, PRU,
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA na PŠ Besnica za določen čas (porod. dopust), U ali PRU.

Začetek dela 1. 9. 1986.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo pisno obveščeni v 15 dneh po razpisnem roku.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE LEDINA, LJUBLJANA, Komenskega 19

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE, za nedoločen čas s polnim delovnim časom; pogoj: učitelj predmetnega pouka za tehnično vzgojo
- 3 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA za dela in naloge v oddelkih podaljšanega bivanja, za nedoločen čas s polnim delovnim časom; pogoj: učitelj razrednega pouka (1 učitelj bo poučeval fakultativno nemščino, zato želimo, da obvlada nemški jezik)
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za dela in naloge v oddelku podaljšanega bivanja, za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu od 1. 9. do 30. 12. 1986); pogoj: učitelj razrednega pouka
- UČITELJA PREDMETNEGA POUKA za dela in naloge v oddelku podaljšanega bivanja na predmetni stopnji, ki bo dopolnjeval delovno obveznost s poučevanjem matematike oziroma fakultativnega računalništva, za nedoločen čas s polnim delovnim časom; pogoj: učitelj predmetnega pouka tehnične vzgoje in matematike
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE za nedoločen čas s polnim delovnim časom; pogoj: predmetni učitelj ali profesor glasbene vzgoje
- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA za celostni pouk na predmetni stopnji (5. do 8. razred) v šolskih oddelkih Univerzitetnega kliničnega centra, za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu); pogoj: predmetni učitelj ali profesor slovenskega jezika, želja in sposobnost za delo z bolnimi otrokom

Osební dohodek za vsa razpisana dela in naloge po pravilniku, za učitelja slovenskega jezika na UKC dodatek za posebne delovne razmere.

Začetek dela za vsa razpisana dela in naloge je 1. 9. 1986.

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja Osnovne šole Ledina 15 dni po objavi razpisa.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE SIMONA JENKA SMLEDNIK

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA TEHNIČNE IN LIKOVNE VZGOJE, PA, za nedoločen čas (stanovanje)
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA, PA, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu od septembra 1986 do januarja 1987)

Prijave sprejemamo 8 dni po objavljenem razpisu.

Komisija za medsebojna delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE HEROJA MILKE KERIN, LESKOVEC KRŠKEM

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA GOSPODINJSTVA IN BIOLOGIJE
- UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA
- UČITELJA ANGLEŠČINE IN SLOVENŠČINE
- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE
- UČITELJA TELESNE VZGOJE
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi na naslov: Komisija za medsebojna delovna razmerja pri Osnovni šoli heroja Milke Kerin, Leskovec pri Krškem. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po preteku objave.

Svet OSNOVNE ŠOLE MILAN MRAVLJE, LJUBLJANA, Klopčičeva 1

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU ali P

Kandidati naj se prijavijo na naslov: Osnovna šola Milan Mravljec, Klopčičeva 1, Ljubljana, v 8 dneh po objavi razpisa.

Svet OSNOVNE ŠOLE IVANA GROHARJA ŠKOFJA LOKA

razpisuje po 174. členu statuta šole prosta dela in naloge:

- RAVNATELJA
- POMOČNIKA RAVNATELJA

Pogoji:

Kandidata morata poleg splošnih pogojev, ki so navedeni v 511. členu Zakona o združenem delu in 137. členu Zakona o osnovni šoli, izpolnjevati še:

- vsaj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu,
- strokovne, organizacijske in delovne sposobnosti za opravljanje dela in nalog.

Imenovana bosta za 4 leta.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na razpisno komisijo Ivana Groharja Škofja Loka, Podlubnik 1.

Prijavi priložite dokazila o izobrazbi in življenjepis.

OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO, TOZD OŠ KATJA RUPEN

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA MATEMATIKE za določen čas (1 leto) s polnim delovnim časom.

Pogoj: predmetni učitelj ali profesor,

OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOV VORANC, LJUBLJANA, Prežihova 8

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE s srbohrvaškim učnim jezikom
- 2 UČITELJEV TEHNIČNE VZGOJE s slovenskim in srbohrvaškim učnim jezikom

Pogoj: predpisana strokovna izobrazba ustrezne smeri. Prijave z ustreznimi dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Začetek dela 1. 9. 1986.

POPRAVEK

V razpisu del in nalog **OSNOVNE ŠOLE FRANC BELŠAK BUČKOVC** je v drugi vrsti razpisa za učitelje nastala napaka. Šola razpisuje dela in naloge **UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE** in fizike in telesne vzgoje, kot je bilo napačno objavljeno.

PREKLIC

OSNOVNA ŠOLA PREŠERNOVE BRIGADE ŽELEZNIČARJEV kliče razpis del in nalog **SOCIALNEGA DELAVCA**, ki je bil objavljen v Prosvetnem delavcu letošnjega 26. maja.

Rokopisov in fotografij se vračamo.

Naročnina za leto 1986 znaša 1200 din za posameznike in 2200 din za organizacije. Za upokojene prosvetne delavce in študente pedagoških smeri znaša letna naročnina 900 din. Cena posamezne številke je 70 din, pri povečanem obsegu pa 100 din. Številka tekočega računa: 50101-603-46509.

Tiska ČTP Ljudska pravica. ISSN 0033-1643
Po mnenju Republiškega komisija za vzgojo in izobraževanje je časnik »Prosvetni delavec« prost temeljnega prometnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu).

prosvetni
delavec

Ustanovitelj: Republiški odbor
Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter izobraževalna skupnost Slovenije
— Izhaja štirinajstredno med šolskim letom.

Izdajateljski svet ČZP Prosvetni delavec: predsednik Aleš Golja, Bo-

gdan Čepič, Tea Dominko, Leopold Kežar, Franci Kržan, Marjana Kunej, Vida Nered, Albin Puclin, Alenka Pučko, Marija Skalar, Janez Sušnik, Jože Valentinčič, Viktor Žorž
Direktor: Jože Valentinčič

Uredniški odbor: Geza Čahuk, Tea Dominko, Jure Gartner, Marjana Kunej, Rudi Lesnik, Barica Marentič-Požarnik, Veljko

Troha, Jože Valentinčič, Marija Velikonja, Majda Vujović
Uredništvo: Jože Valentinčič, glavni urednik; Marjana Kunej, odgovorna urednica, Tea Dominko, tehnična urednica.
Naslov uredništva in uprave: Poljanski nasip 28, tel.: 315-585, poštni predal 21, Ljubljana 61104